

**Individuální projekt Jihomoravského kraje reg. číslo CZ.1.04/3.1.00/05.00027
s názvem**

„Podpora plánování rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji“

„Zjišťování potřeb uživatelů v oblasti poskytování sociálních služeb na území
Jihomoravského kraje“

**„ANALÝZA POTŘEB UŽIVATELŮ V OBLASTI POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH
SLUŽEB NA ÚZEMÍ JIHOMORAVSKÉHO KRAJE“**

PŘI REALIZACI PROJEKTU „PODPORA PLÁNOVÁNÍ ROZVOJE SOCIÁLNÍCH
SLUŽEB V JIHOMORAVSKÉM KRAJI“

VYPRACOVÁNO PRO SPRÁVNÍ OBVOD OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ
ZNOJMO

VYPRACOVAL:

AUGUR Consulting s.r.o.
Vinařská 5/A1
603 00 Brno

ZADAVATEL:

Jihomoravský kraj
Žerotínovo náměstí 3/5
601 82 Brno

Zpráva vypracovaná ke dni 29.12.2010

OBSAH

<u>I. ÚVOD</u>	<u>3</u>
<u>II. OBECNÁ VÝCHODISKA A CÍLE VÝZKUMU</u>	<u>4</u>
<u>III. METODOLOGIE.....</u>	<u>5</u>
<u>IV. POPIS ORP A VYBRANÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB.....</u>	<u>6</u>
<u>V. CÍLOVÁ SKUPINA SENIOŘI.....</u>	<u>13</u>
<u>VI. CÍLOVÁ SKUPINA OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM</u>	<u>31</u>
<u>VII. CÍLOVÁ SKUPINA DĚTI, MLÁDEŽ DO 26 LET A RODINA.....</u>	<u>62</u>
<u>VIII. CÍLOVÁ SKUPINA OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM A OSOBY V KRIZI.....</u>	<u>73</u>
<u>IX. SHRUTÍ ZÁKLADNÍCH ZJIŠTĚNÍ</u>	<u>83</u>

I. ÚVOD

Společnost AUGUR Consulting s.r.o. si dovoluje předložit závěrečnou zprávu výzkumu „Zjišťování potřeb uživatelů v oblasti poskytování sociálních služeb na území Jihomoravského kraje – v obvodu s rozšířenou působností výkonu státní správy Znojmo.“

Předložená analýza je jednou z 21 zpráv pro jednotlivá ORP v rámci Jihomoravského kraje. Vzhledem k omezenému počtu interakcí v ORP Znojmo a vzhledem k tomu, že dotazovány byly různé cílové skupiny uživatelů sociálních služeb, jsou výsledky vyhodnoceny s využitím především kvalitativních metodologických postupů. Pouze u těch cílových skupin, které byly zastoupeny vyšším počtem respondentů, byly výsledky, kromě řady doprovodných informací, kvantifikovány. Reprezentativní výsledky v oblasti uživatelů sociálních služeb v rámci jednotlivých cílových skupin uživatelů sociálních služeb v Jihomoravském kraji bude možné předložit až při uskutečnění analýzy ve všech 21 ORP.

Věříme, že výsledky analýz prezentované v této separátní závěrečné zprávě se stanou zajímavou zpětnou vazbou názorů, postojů a potřeb sledovaných cílových skupin uživatelů nebo potenciálních uživatelů sociálních služeb a současně inspirací využitelnou v procesu komunitního plánování sociálních služeb ve Znojmě.

Za řešitelský tým AUGUR Consulting s.r.o.

Mgr. Marián Svoboda
ředitel AUGUR Consulting s.r.o.

II. OBECNÁ VÝCHODISKA A CÍLE VÝZKUMU

Zadavatelem projektu je Jihomoravský kraj. Cíl projektu je „Podpora plánování rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji.“ Tento projekt je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

Cílem projektu je také zefektivnit a rozvíjet kvalitu a dostupnost sociálních služeb v Jihomoravském kraji prostřednictvím plánování sociálních služeb metodou komunitního plánování. Na základě realizace projektu budou zajištěny kvalitní, místně a typově dostupné služby respektující práva, zájmy a potřeby uživatelů a odpovídající potřebám územně správních obvodů.

Analýza potřeb uživatelů v oblasti poskytování sociálních služeb na území Jihomoravského kraje je realizována ve 21 obcích s rozšířenou působností na území Jihomoravského kraje.

AUGUR Consulting s.r.o je při realizaci tohoto výzkumného projektu vázán smlouvou o dílo a schválenou metodologií celého výzkumného šetření.

III. METODOLOGIE

III.1 POUŽITÉ METODY SBĚRU DAT

Metodologie výzkumu byla konzultována v rámci pracovní skupiny za účasti odborníků pověřených Jihomoravským krajem a společností AUGUR Consulting.

Použité metody sběru dat schválené zástupci Jihomoravského kraje tvoří přílohu této závěrečné zprávy.

III.2 CÍLOVÉ SKUPINY

Na základě dohody se zástupci ORP Znojmo (koordinátora KPSS, členové řídicí skupiny KPSS Znojmo), kteří participují na procesu komunitního plánování sociálních služeb, byly vytipovány vhodné cílové skupiny pro dotazování.

V rámci tohoto výzkumu byly ze strany zástupců ORP Znojmo preferovány analýzy mezi zástupci následujících cílových skupin:

1. senioři
2. osoby se zdravotním postižením
 - a. osoby s mentálním a kombinovaným postižením
 - b. osoby se smyslovým postižením
 - c. osoby s tělesným postižením
 - d. osoby s duševním nebo chronickým onemocněním
3. děti, mládež do 26 let a rodina
4. osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby v krizi

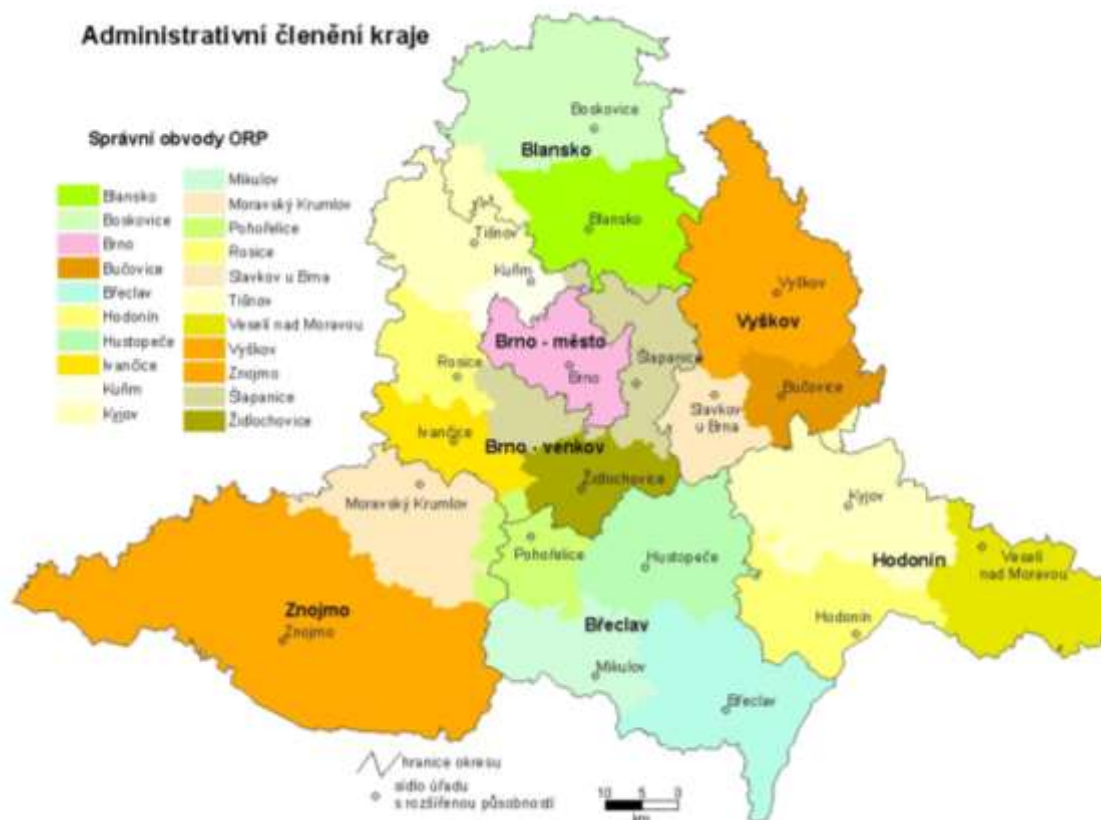
III.3 ORGANIZACE SBĚRU DAT A VALIDITA ŠETŘENÍ

Interakce uskutečnili odborně proškolení tazatelé společnosti AUGUR Consulting a také tazatelé z řad zástupců některých poskytovatelů. Moderátory skupinových diskusí byli zaměstnanci společnosti AUGUR Consulting. Podrobnější informace o sběru dat jsou vždy součástí analýz v další části této zprávy.

IV. POPIS ORP A VYBRANÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

ROZDĚLENÍ KRAJE NA OBVODY OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

Jihomoravský kraj je podle platného zákonného ustanovení vymezen okresy Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo a je rozdělen na **21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností**: Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Vyškov, **Znojmo** a Židlochovice.

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji na období 2009 - 2011

SPRÁVNÍ OBVOD

Ve správní oblasti obce s rozšířenou působností je evidováno 111 obcí, 29 částí obcí, 505 ulic, 32 123 adres. Ve správní oblasti je k trvalému pobytu (nebo jakémukoliv platnému pobytu cizince, azylanta) přihlášeno **92 079 obyvatel**, z toho je 38 299 mužů nad 15 let, 7 089 chlapců do 15 let, 40 088 žen nad 15 let, 6 603 dívek do 15 let.

(zdroj: <http://aplikace.mvcr.cz/adresa/rozsobce/znojmo.html>)

Správní obvod Znojmo jako obec s rozšířenou působností tvoří územní obvody 111 obcí: Bantice, Běhařovice, Bezkov, Bítov, Blanné, Blížkovice, Bojanovice, Borotice, Boskovštejn, Božice, Břežany, Citonice, Ctidružice, Čejkovice, Černín, Dobšice, Dyjákovice, Dyjákovičky, Dyje, Grešlové Mýto, Havraníky, Hluboké Mašůvky, Hnanice, Hodonice, Horní Břečkov, Horní Dunajovice, Hevlín, Hostim, Hrabětice, Hrádek, Hrušovany nad Jevišovkou, Chvalovice, Chvalatice, Jaroslavice, Jevišovice, Jiřice u Moravských Budějovic, Korolupy, Kravsko, Křepice, Krhovice, Křídlovky, Kuchařovice, Kyjovice, Lančov, Lechovice, Lesná, Litobratřice, Lubnice, Lukov, Mackovice, Mašovice, Medlice, Mikulovice, Milíčovice, Morašice, Němčičky, Nový Šaldorf-Sedlešovice, Olbramkostel, Oleksovice, Onšov, Oslonice, Pavlice, Plaveč, Plenkovice, Podhradí nad Dyjí, Podmolí, Podmyče, Práče, Pravice, Prokopov, Prosiměřice, Přeskače, Rozkoš, Rudlice, Slatina, Slup, Stálky, Starý Petřín, Stošíkovic na Louce, Strachotice, Střelice, Suchohrdly, Šafov, Šanov, Šatov, Štítary, Šumná, Tasovice, Těšetice, Tvořihráz, Uherčice, Újezd, Únanov, Valtrovice, Velký Karlov, Vevčice, Višňové, Vítonice, Vracovice, Vranov nad Dyjí, Vranovská Ves, Vratěním, Vrbovec, Výrovice, Vysočany, Zálesí, Zblovice, Znojmo, Želetice, Žerotice, Žerůtky.

Zdroj: http://www.czso.cz/xb/redakce/nsf/i/mapy_a_kartogramy

ZPŮSOB VÝBĚRU RESPONDENTŮ A VYBRANÉ SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Výběr cílových skupin, které byly zahrnuty do výzkumného šetření, početní zastoupení respondentů, výběr způsobu zjišťování (použití metod sběru dat) i organizace sběru dat byly dojednány u příležitosti dvou setkání řídicí skupiny KPSS Znojmo se zástupci AUGUR Consulting. Z obou jednání je doložitelný zápis, podepsaný zástupci obou stran. Jmenný seznam zástupců ORP Znojmo, kteří se zúčastnili schůzek je možné dohledat v zápisech z těchto schůzek.

Níže uvádíme výčet a způsob provedení terénního dotazování. V případě, že dotazování bylo prováděno přímo pracovníky zařízení, tito byli proškoleni, obdrželi písemnou instruktáž a podepsali protokol o proškolení. Pracovníci zařízení byli zároveň poučeni o možných rizicích dotazování v zařízení, kde pracují. Avšak vzhledem k tomu, že cílem dotazování nebylo hodnocení kvality služeb jednotlivých zařízení, nedochází tak ke střetu zájmů.

SENIORŮ

Senioři v zařízeních

Sběr dat byl ve všech případech předjednan prostřednictvím koordinátorky KPSS. Posléze byl firmou AUGUR Consulting kontaktován řídicí pracovník příslušného zařízení.

Domov seniorů v Šanově, Viniční 445, Hrabětice

Centrum sociálních služeb Znojmo, Domov pro seniory Znojmo, U Lesíka 3547/11, Znojmo

Centrum sociálních služeb Znojmo, Denní centrum pro seniory, Mikulášské nám. 482/12, Znojmo

Domov pro seniory Jevišovice, Jevišovice 104

Domov pro seniory Plaveč, Domov 1, Plaveč

Domov pro seniory Hostim, Hostim 1

Domov důchodců Božice, Božice 188

Senioři v domácím prostředí

Po linii koordinátorky, členů pracovní skupiny „Senioři“ a starostů obcí byli vytipováni senioři, kteří pobírají příspěvek na péči a pečují o ně rodinný příslušník. Na základě jejich souhlasu s dotazováním bylo šetření tazateli AUGUR Consulting provedeno přímo v jejich domácnostech nebo v bytech (v DPS) v obcích po celém území Znojemska.

Dům s pečovatelskou službou, Vančurova 17, Znojmo

Dům s pečovatelskou službou, Jarošova 26, Znojmo

Dům s pečovatelskou službou, Dukelských bojovníků 150

Emin zámek, Hrušovany nad Jevišovkou 275, Hrušovany nad Jevišovkou

OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Tyflocentrum Brno, o.p.s., regionální pracoviště Znojmo, Dukelských bojovníků 3460/150, Znojmo

S vedoucí znojenské pobočky Tyflocentra byl dohodnut focus group i individuální rozhovory v domácnostech osob se zrakovým postižením.

Diecézní charita Brno, Oblastní charita Znojmo, skupina rodičů dětí s těžkým kombinovaným zdravotním postižením

S pověřenou osobou za Oblastní charitu Znojmo bylo dohodnuto šetření formou skupinové diskuse.

Diecézní charita Brno, Sansimon – chráněná dílna, Palackého 13, Znojmo

S pověřenou osobou za Oblastní charitu Znojmo bylo dohodnuto šetření formou individuálních rozhovorů, které provedli tazatelé společnosti AUGUR Consulting.

Diecézní charita Brno, Oblastní charita Znojmo, Ateliér Samuel, Křížovnická 26, Znojmo

Focus group s rodiči klientů sociální rehabilitace byl domluven s vedoucí zařízení na Dni sociálních služeb ve Znojmě. Několik individuálních rozhovorů s opatrovníky uskutečnila vedoucí sociální rehabilitace.

Diecézní charita Brno, Oblastní charita Znojmo, Dílna sv. Kláry, Dolní Česká 1, Znojmo

S pověřenou osobou za Oblastní charitu Znojmo bylo dohodnuto šetření formou individuálních rozhovorů, které provedli tazatelé společnosti AUGUR Consulting.

Vozičkáři Znojemska, Vídeňská třída 707/25 – projekt „Už zase skáču přes kaluže“

Dotazování bylo domluveno s představitelem organizace na Dni sociálních služeb ve Znojmě.

Svaz tělesně postižených, Zámečnická 12, Znojmo

Dotazování bylo domluveno s představitelem organizace na Dni sociálních služeb ve Znojmě.

DĚTI, MLÁDEŽ A RODINA

Diecézní charity Brno, Oblastní charita Znojmo, Nízkoprahový klub pro děti a mládež Coolna, Masarykovo nám. 21, Znojmo

S vedoucí klubu byl domluven focus group, kterého se však zúčastnil jen malý počet mladých lidí. Z důvodu, že se mladí lidé nechtěli diskuse zúčastnit, bylo dohodnuto s vedením centra, že rozhovory provedou individuálně přímo pracovníci.

Diecézní charita Brno, Oblastní charita Znojmo, Domov pro matky a otce v tísní, Mašovická 12, Znojmo Hradiště

Koordinátorkou KPSS byla kontaktována ředitelka Domova pro matky a otce v tísní a byl dohodnut termín individuálních rozhovorů.

Diecézní charita Brno, Oblastní charita Znojmo, rodiny s dětmi v domácnostech

Po linii koordinátorky a především rodinné sociální asistentky byly vytipovány sociálně slabé rodiny v různých obcích. Na základě jejich souhlasu s dotazováním bylo šetření tazateli AUGUR Consulting provedeno přímo v jejich domácnostech.

OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM A OSOBY V KRIZI

Azylový dům pro muže, Přímětická 42, Znojmo

Ve spolupráci s ředitelkou Azylového domu pro muže byl zorganizován focus group.

Kontaktní centrum Netopeer, Horní Česká 4, Znojmo

Vzhledem k cílové skupině bylo dohodnuto, že optimální bude sběr dat přímo pracovníky centra.

Sociálně slabé osoby nebo osoby v krizi

Respondenti byli dotazováni tazatelem AUGUR Consulting v prostorách městského úřadu při příležitosti přebírání dávek v hmotné nouzi.

Celkem bylo s využitím kvantitativních a kvalitativních postupů uskutečněno zjišťování se 165 respondenty.

V. CÍLOVÁ SKUPINA SENIOŘI

V.1 POPIS A STRUKTURA CÍLOVÉ SKUPINY

Sběr dat probíhal formou dotazování respondentů prostřednictvím dotazníku.

Dotazováno bylo celkem **52 respondentů** (44 uživatelů sociální služby, 4 osoby pečující o seniora využívajícího sociální služby a 2 pečovatelé společně se seniorem, o kterého se starají).

Z toho:

- **9** seniorů v domácí péči,
- **18** seniorů žijících v domácím prostředí – dům s pečovatelskou službou,
- **22** seniorů žijících v pobytovém zařízení sociálních služeb.

V.2 ANALÝZA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ – SKUPINA SENIORŮ

Věk respondentů

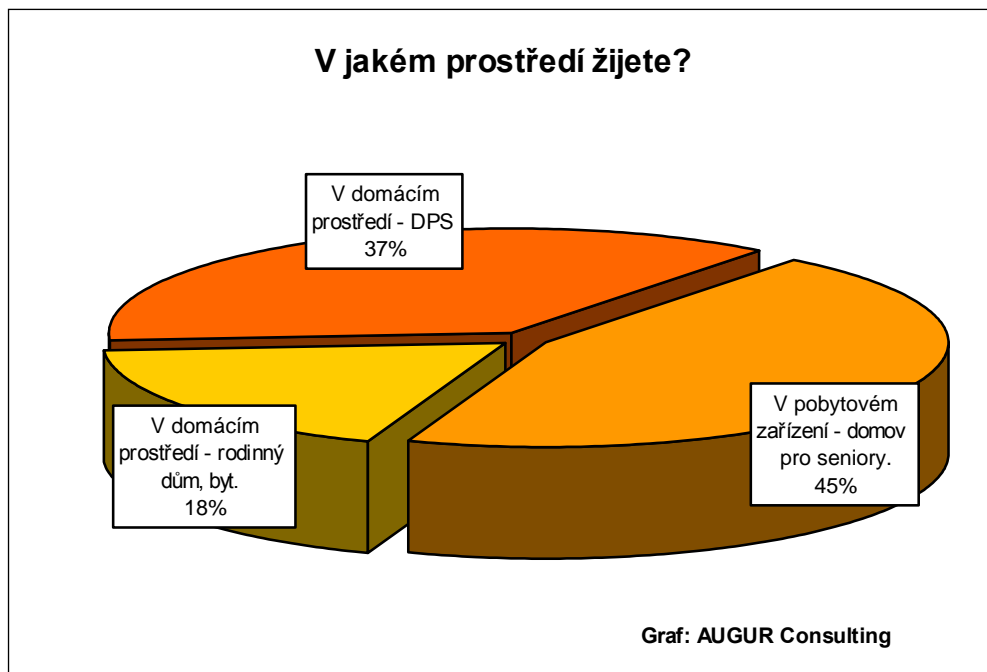
Průměrný věk respondentů byl 78 let.

Obec, ve které jsou respondenti přihlášení k trvalému pobytu:

VE KTERÉ OBCI (MĚSTĚ) JSTE PŘIHLÁŠEN(A) K TRVALÉMU POBYTU? <i>Jednalo se o volnou otázku bez nabízených variant odpovědí.</i>	Absolutní hodnoty
Znojmo	13
Nosislav	1
Šanov	1
Plaveč	4
Dobšice	1
Korolupy	1
Nový Šaldorf-Sedlešovice	1
Vranov nad Dyjí	1
Přibyslavice	1
Hostim	3
Božice	4
Jevišovice	4
Hrušovany nad Jevišovkou	9
Hodonice	1

Prostředí, ve kterém respondenti žijí

Více než dvě pětiny respondentů (45 %) žijí v pobytovém zařízení pro seniory. Téměř dvě pětiny dotázaných seniorů (37 %) žijí v domě s pečovatelskou službou a další téměř pětina respondentů (18 %) žije v domácnosti – v rodinném domě nebo bytě.

Senioři žijící v domě s pečovatelskou službou.

V průměru zde respondenti žijí 8,4 roku. Osm seniorů o možnosti bydlení v zařízení již předem vědělo a zařízení znalo, jelikož jsou místní. Dalších sedm respondentů se o tomto zařízení dozvědělo od své rodiny. Již méně seniorů se o možnosti bydlení v DPS dozvědělo od známých nebo zaměstnanců městského úřadu.

S vyřizováním záležitostí ohledně umístění do domova s pečovatelskou službou jim ve většině případů pomáhali rodinní příslušníci. Pouze čtyřem seniorům pomáhali zaměstnanci zařízení sociálních služeb, ve kterém chtěli senioři bydlet, a pouze v jednom případě seniorovi pomáhal s vyřizováním záležitostí ohledně umístění do daného zařízení DPS zaměstnanec městského úřadu.

Senioři žijící v pobytovém zařízení sociálních služeb - domov pro seniory, domov se zvláštním režimem.

Průměrně žijí respondenti v zařízení 5,4 let. Nejčastěji se o domě pro seniory dozvěděli od zaměstnanců tohoto zařízení nebo od své rodiny. Ostatní respondenti již o tomto zařízení předem věděli.

S vyřizováním žádosti umístění do zařízení pomáhali seniorům nejčastěji zaměstnanci zařízení poskytujících sociální služby a rodinní příslušníci. Pouze dva respondenti uvedli, že si žádost vyřídili sami. Jeden respondent uvedl, že mu s vyřízením žádostí umístění do zařízení pomáhali zaměstnanci městského úřadu.

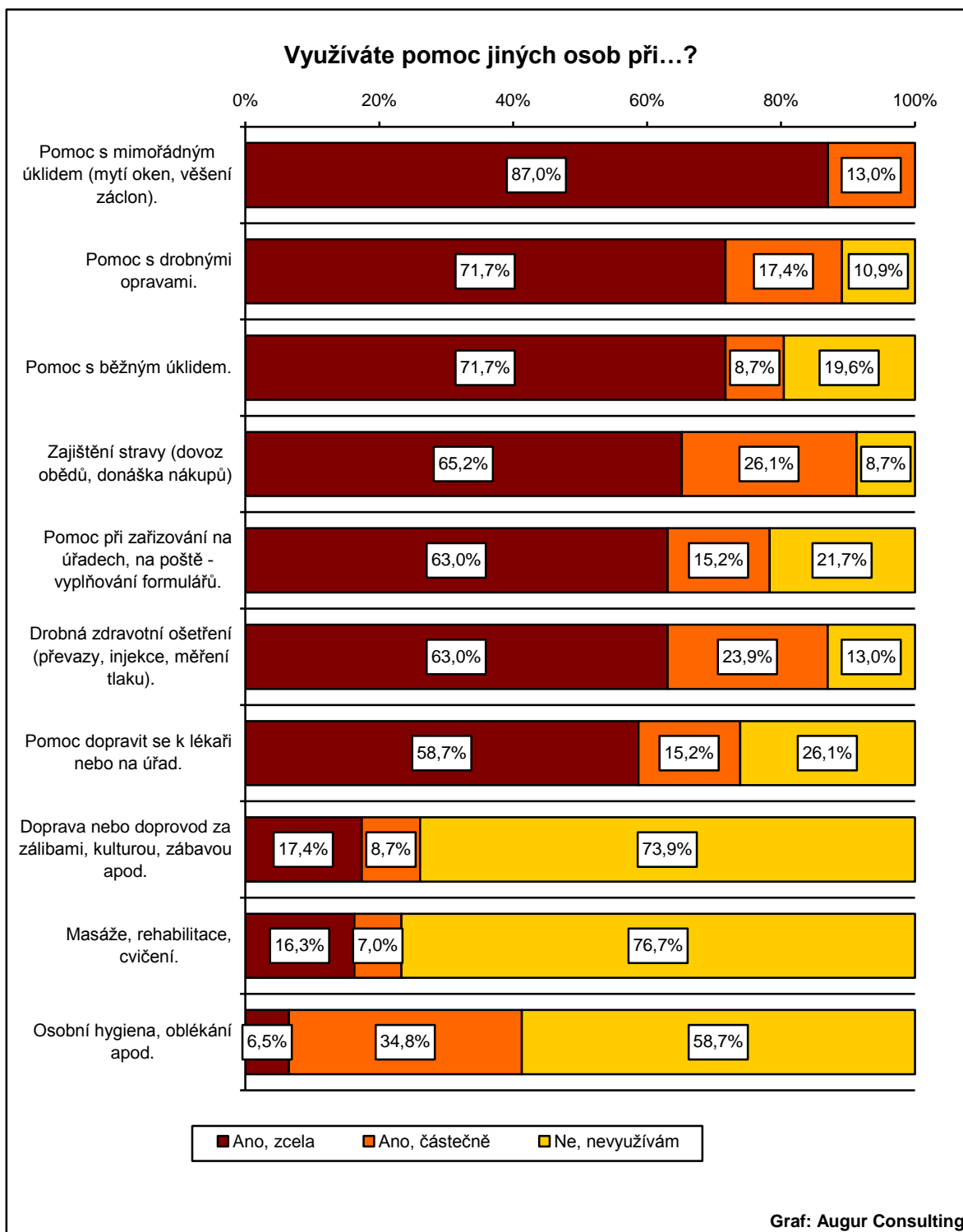
Využívání pomoci v případě problémů a potíží

Dvě pětiny dotázaných seniorů na volnou otázku ohledně využití pomoci jiných osob uvedly, že **zatím žádnou pomoc nevyužívají**, že se snaží být soběstační. Senioři, kteří uvedli, že potřebují s některými činnostmi pomoci, uvedli nejčastěji odpověď pomoc se vším, s přípravou jídel, s hygienou, doprovodem a dopravou, úklidem, praním a nákupy.

S problémy a potížemi části respondentů nejčastěji pomáhají zaměstnanci zařízení (zejména zdravotní personál a pečovatelé) a jejich nejbližší rodina.

Využívání pomoci jiných osob

Většina respondentů využívá pomoc jiných osob při mimořádném úklidu (80 %), drobných opravách (71,7 %), běžném úklidu (71,7 %) a zajištění stravy (65,2 %). Na otázku odpovídali všichni respondenti. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu.

S osobní hygienou, oblékáním apod. seniorům pomáhají nejčastěji zaměstnanci zařízení, ve kterém žijí a dále pak členové nejbližší rodiny.

Ve více než třech čtvrtinách odpovědí respondenti uvedli, že jim při zajištění stravy pomáhají zaměstnanci samotného zařízení formou dovozu či donášky jídla. Ostatním seniorům s přípravou jídla pomáhají rodinní příslušníci, městský úřad nebo známí.

S běžným úklidem pomáhají téměř třem čtvrtinám respondentů zaměstnanci zařízení, ve kterém žijí. Ostatní senioři využívají pomoci své rodiny, a to jak blízké, tak širší.

S mimořádným úklidem se respondenti nejčastěji obracejí na zaměstnance zařízení a také na svou rodinu.

Ve většině odpovědí senioři uvedli, že s drobnými opravami jim pomáhají nejčastěji opraváři a údržbáři zařízení. Často se pak senioři obracejí také na nejbližší rodinu, své známé nebo na soukromé firmy.

Většině respondentů provádí drobná ošetření zdravotní personál zařízení, lékaři a pečovatelky. Respondenti se v dílčích případech obrací také na svou rodinu.

Téměř polovině seniorů pomáhají s vyřizováním na úřadech pečovatelé a jiní zaměstnanci zařízení. Dále se pak respondenti obracejí na rodinu.

Dopravu k lékaři nebo na úřad zajišťují téměř třem pětina respondentů zaměstnanci zařízení a sanitní služba. Ostatní respondenti se obracejí v této záležitosti na členy rodiny.

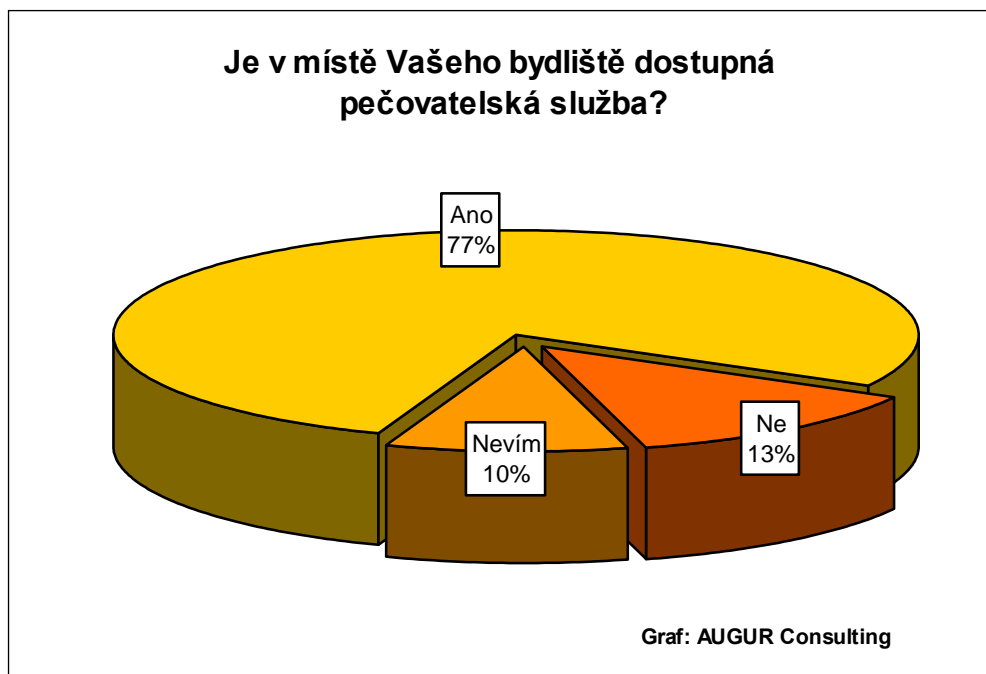
Za zálibami, kulturou nebo zábavou vozí nebo doprovází většinu respondentů pečovatelé ze zařízení.

Masáže nebo rehabilitační cvičení respondenti provádějí v naprosté většině za pomoci zaměstnanců zařízení – zdravotnického personálu, pečovatelek, masérů a cvičitelek.

Respondenti měli také možnost odpovědět na otázku, zda využívají jiné služby, než jsou uvedené v dotazníku. Devatenáct respondentů této možnosti využilo. Tito respondenti ve svých odpovědích nejčastěji uvedli, že využívají také služeb pedikúry a kadeřnictví. Mezi dalšími uvedli praní, plavání, procházky, soukromé pečovatelky, solná jeskyně a pracovní terapie (ruční práce).

Dostupnost služeb v místě bydliště

Více než tři čtvrtiny dotázaných seniorů (77 %) se domnívají, že v místě bydliště je dostupná pečovatelská služba. Osmina respondentů (13 %) si to nemyslí.

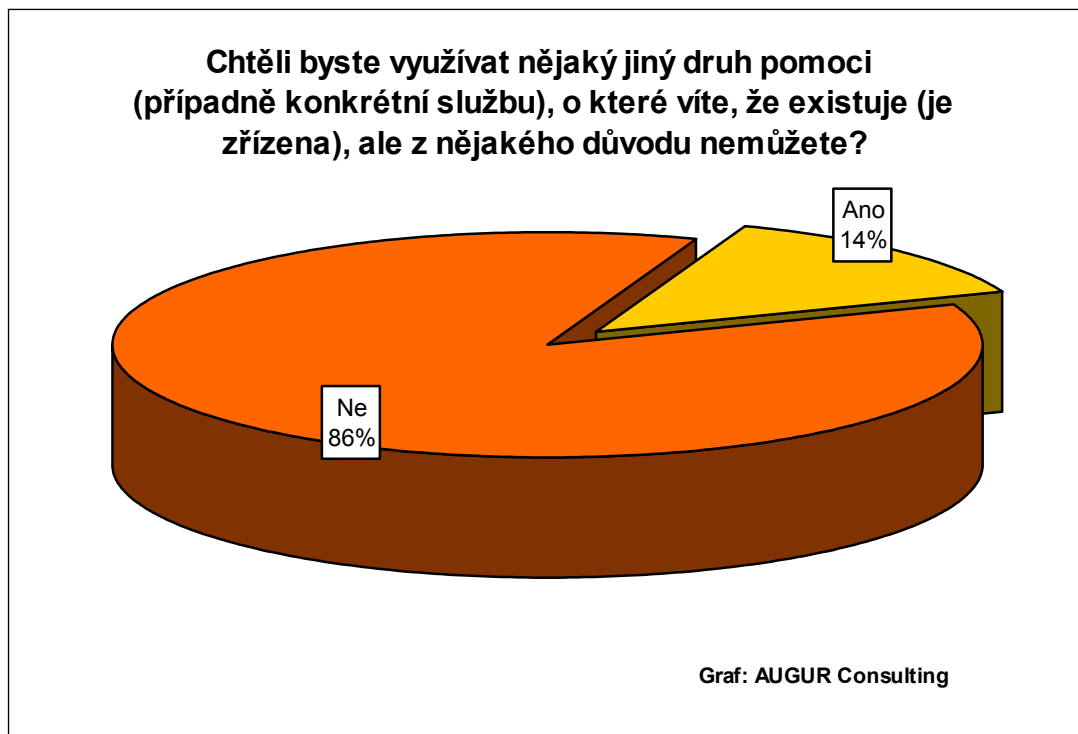

Respondenti využívají služeb pečovatelské služby v průměru 2 roky.

Téměř třetina dotázaných seniorů (30 %) uvedla, že dostupnost do nemocnice, na úřady nebo poštu je dobrá. Podle těchto respondentů jsou tyto služby blízko jejich bydliště nebo nemají žádný problém s dopravou. Podle názoru více než poloviny dotázaných osob v seniorském věku (52,4 %) jsou služby od jejich bydliště umístěné daleko a dostupnost je komplikovaná. Respondenti uvedli, že zejména do nemocnice ve Znojmě musí mít odvoz sanitkou a současně mnohdy potřebují i doprovod. Za obě tyto služby musí platit. Cesta do nemocnice je podle těchto seniorů velmi dlouhá, s vyřizováním v nemocnici trvá i celý den. Senioři jsou odkázáni na dopravu sanitkou, jelikož podle některých by nebyli schopni dojet do nemocnice hromadnými dopravními prostředky.

Služby, které existují, ale respondenti je nemohou z nějakého důvodu využívat

Většina respondentů (86 %) uvedla, že nemá zájem využívat další službu. Pouze šest respondentů (14 %) uvedlo, že by mělo zájem využívat nějaký jiný druh služby.

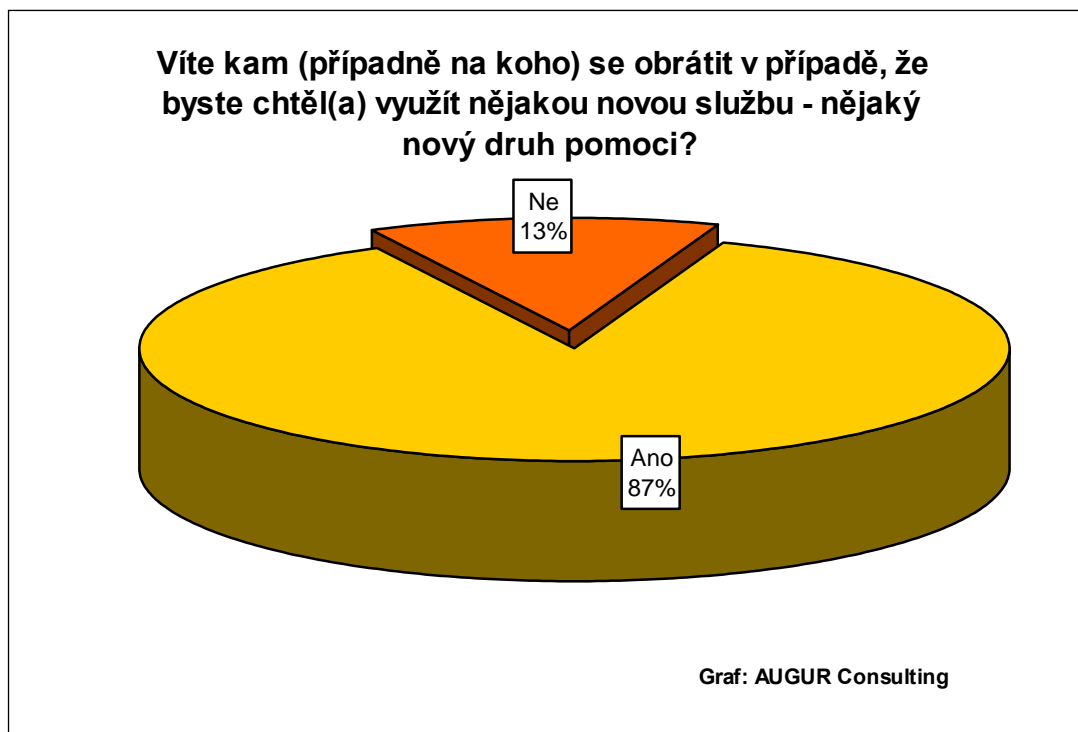

Dva senioři by chtěli využívat služeb terénní pečovatelské služby, další dva osobních asistentů, kteří by s nimi chodili jako doprovod na vycházky a dělali různé volnočasové aktivity. Dále byl uveden požadavek na bydlení v domě s pečovatelskou službou.

Respondenti se o těchto službách dozvěděli od svých známých, z doslechu nebo ví, že tato služba funguje, ovšem pro nedostatečné kapacity není schopna pokrýt požadavky klientů.

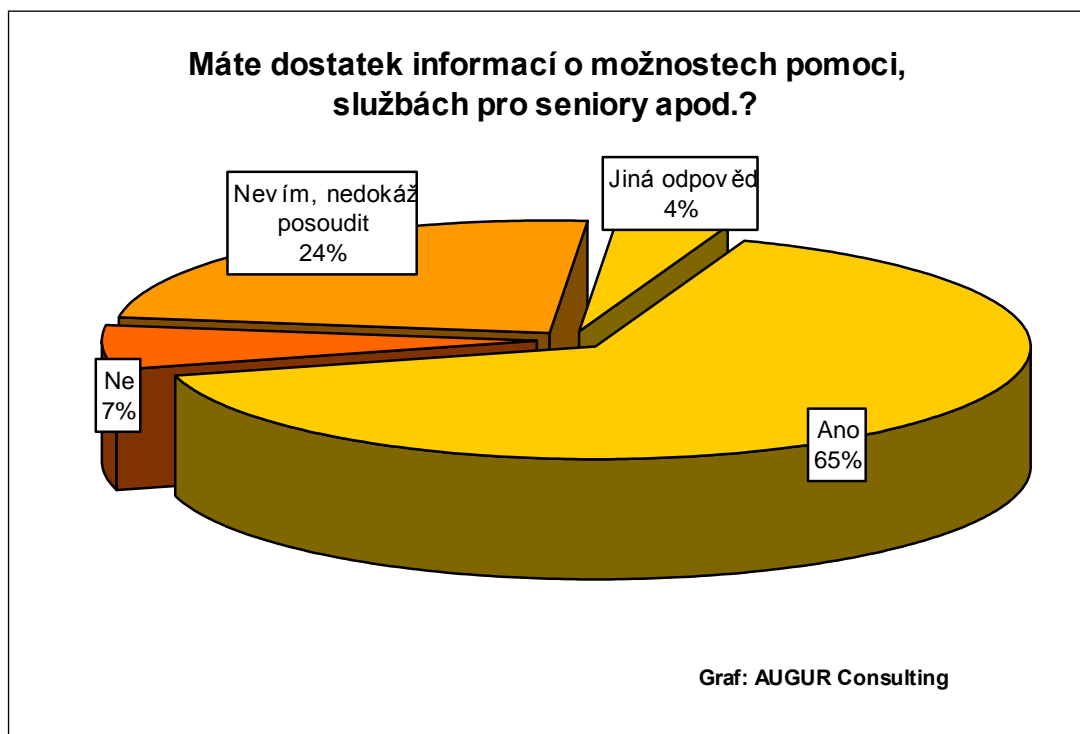
Respondenti nevyužívají těchto služeb z několika důvodů. Pro tři seniory je služba příliš drahá a nemohou si ji tedy dovolit, pro dalšího je služba příliš daleko a není tedy pro něj dobře dopravně dostupná. Jeden respondent nesplňuje podmínky, aby mohl danou službu využívat. Čtyřem seniorům brání ve využívání služeb zdravotní stav. Jeden respondent uvedl, že některá zařízení sociálních služeb preferují ubytování obyvatel z dané obce, čímž se již nedostává na seniory žijící mimo tuto obec (město).

V případě zájmu o nějakou novou službu nebo druh pomoci odpověděla většina respondentů (87 %), že ví, na koho by se v takovém případě obrátila. Více než desetina dotázaných seniorů (13 %) uvedla, že by nevěděla, na koho se obrátit.

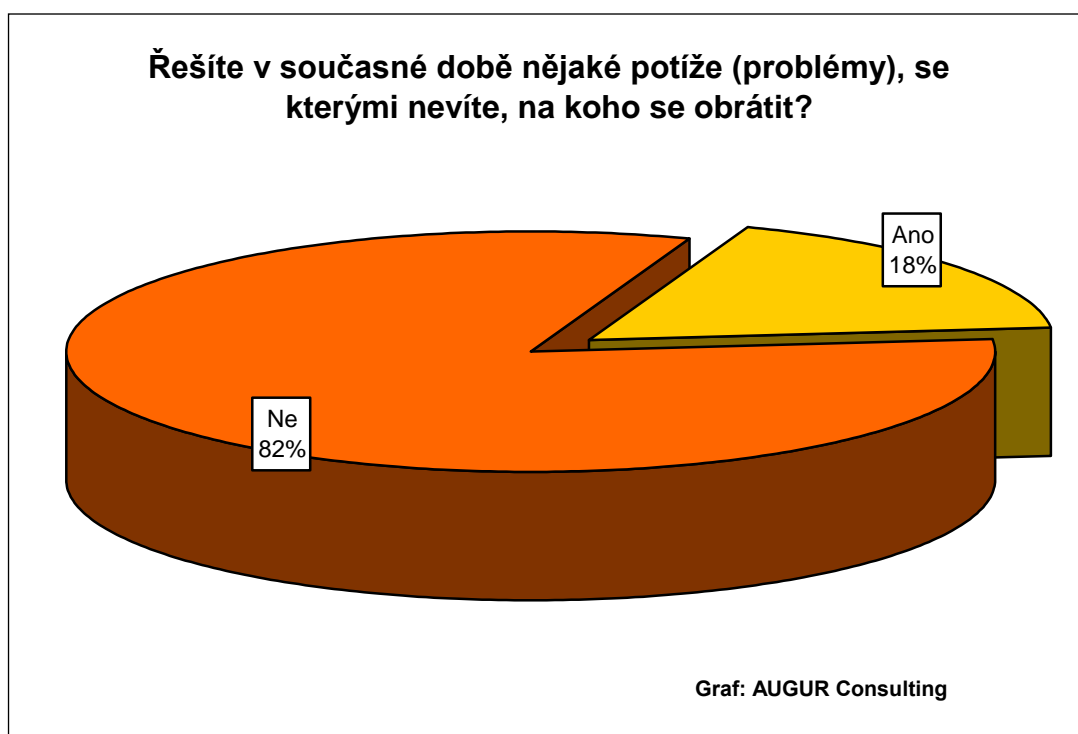
Většina respondentů, kteří vědí, na koho by se v případě, že by chtěli využívat nějakou novou službu, obrátili, uvedla zaměstnance zařízení sociálních služeb. Ostatní senioři by se obrátili na svoji rodinu, známé nebo organizace, ve kterých využívají sociálních služeb (např. Tyflocentrum).

Téměř dvě třetiny seniorů (65 %) se domnívají, že mají dostatek informací o možnostech pomoci a službách pro seniory. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu.

V možnosti „jiná odpověď“ jeden respondent uvedl, že se o tyto informace nezajímá a tyto informace nepotřebuje, druhý konstatoval, že informovaná je jeho dcera.

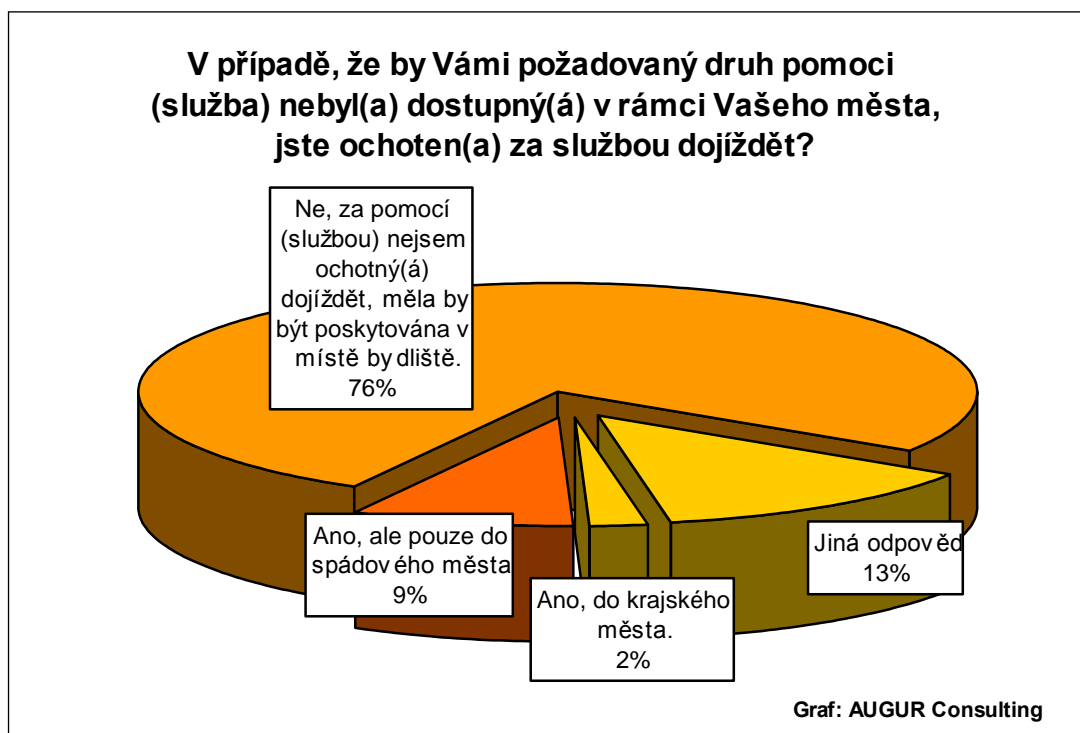
Téměř pětina dotázaných seniorů (18 %) v současné době řeší nějaké problémy, se kterými neví, na koho se obrátit. Ostatní takové problémy neřeší.

Respondenti, kteří neví, na koho se v současné době se svými potížemi obrátit, následně uvedli, že se jedná o zdravotní a finanční problémy (nedostatek financí a zdražování služeb), problematické soužití a snaha získat vyšší příspěvek na péči.

Ochota respondentů dojíždět za službou (druhem pomoci) v případě, že by nebyla dostupná v rámci města

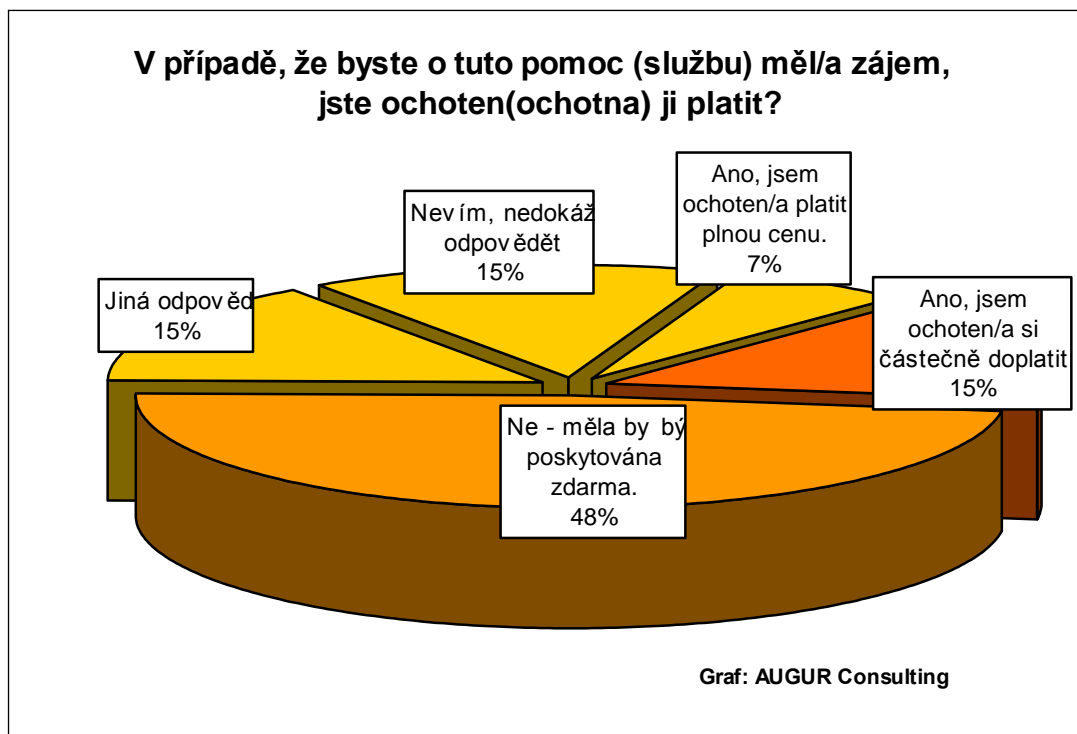
Více než tři čtvrtiny dotázaných seniorů (76 %) by nebyly ochotny za službou dojíždět, měla by být poskytována v místě jejich bydliště. Pouze necelá desetina respondentů (9 %) by byla ochotna dojíždět za službou do spádového města. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu.

V možnosti „jiná odpověď“ dva senioři uvedli, že sami by nebyli schopni dojíždět, tudíž dojíždění za službou by bylo možné jen s doprovodem. Další senior konstatoval, že zatím službu nepotřebuje nebo má v zařízení vše, co potřebuje, a další uvedl, že by dojížděl jen podle nutnosti a potřebnosti služby.

Ochota platit za pomoc (službu), o kterou by měl respondent zájem

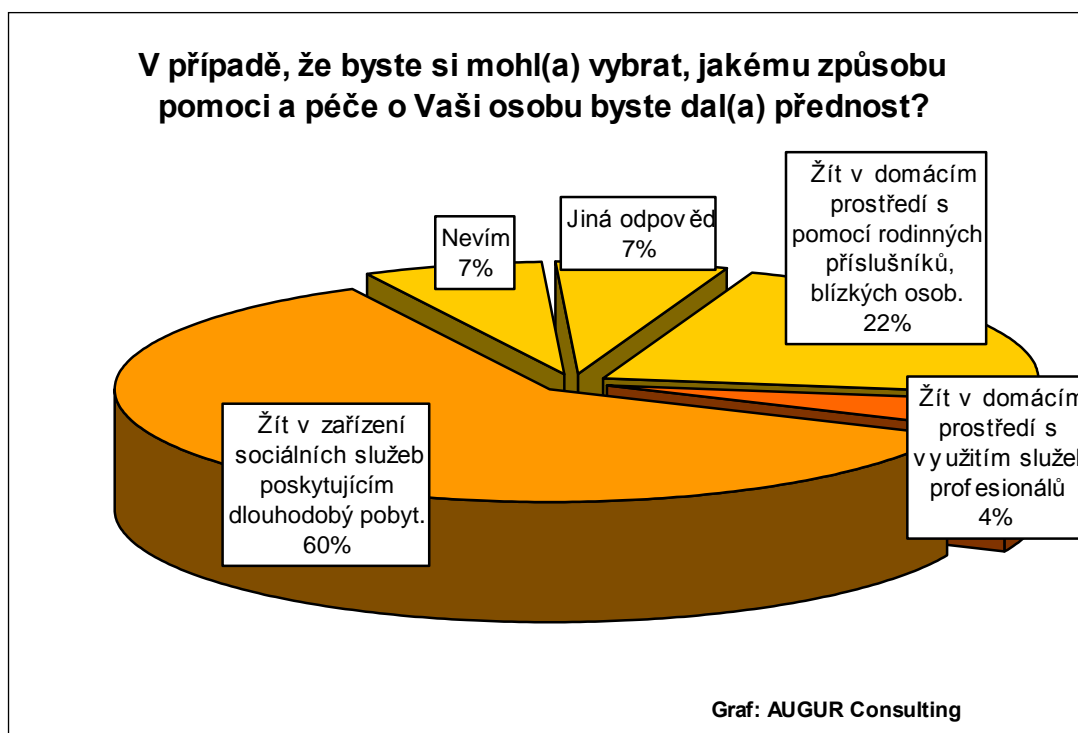
Téměř polovina dotázaných seniorů (48 %) si myslí, že by služby měly být poskytovány zdarma. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu.

V možnosti „jiná odpověď“ senioři uvedli, že nemají finance, v současné době nepotřebují pomoc nebo jinou službu nebo že by záleželo na typu služby.

Preference respondentů o způsobu pomoci a péči

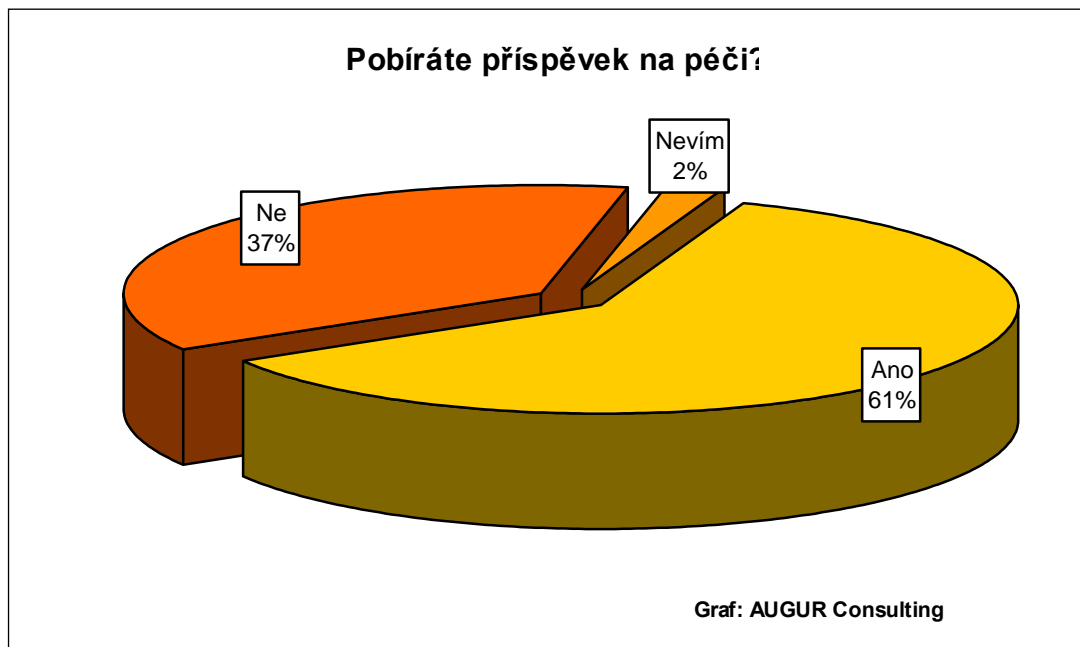
Tři pětiny dotázaných seniorů (60 %) uvedly, že kdyby si mohly vybrat, žily by v pobytovém zařízení pro seniory. Více než pětina respondentů (22 %) by preferovala žít v domácím prostředí s pomocí rodinných příslušníků. Pouze 4 % respondentů by preferovaly žít v domácím prostředí s využitím služeb profesionálů (pečovatelek). Podrobnější výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu.

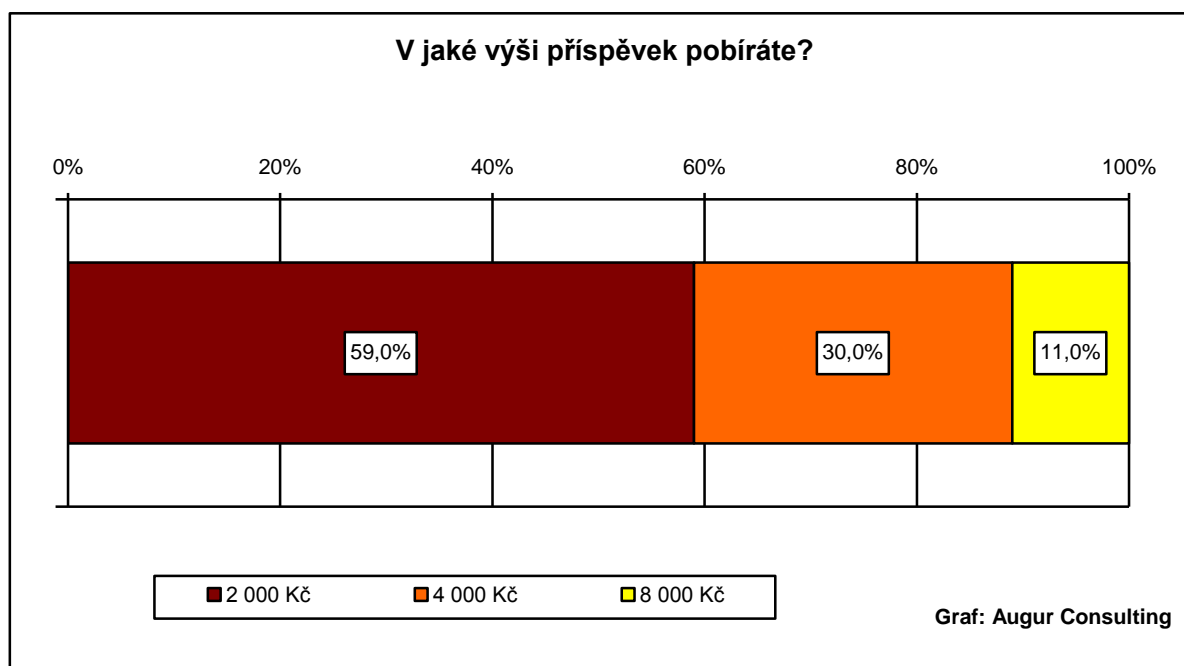
V možnosti „jiná odpověď“ respondenti uváděli, že by případně rádi žili v jiném prostředí, ovšem z různých důvodů jim to není umožněno.

Příspěvek na péči

Více než tři pětiny dotázaných seniorů (61 %) pobírá příspěvek na péči, zatímco necelé dvě pětiny respondentů (37 %) jej nepobírají.

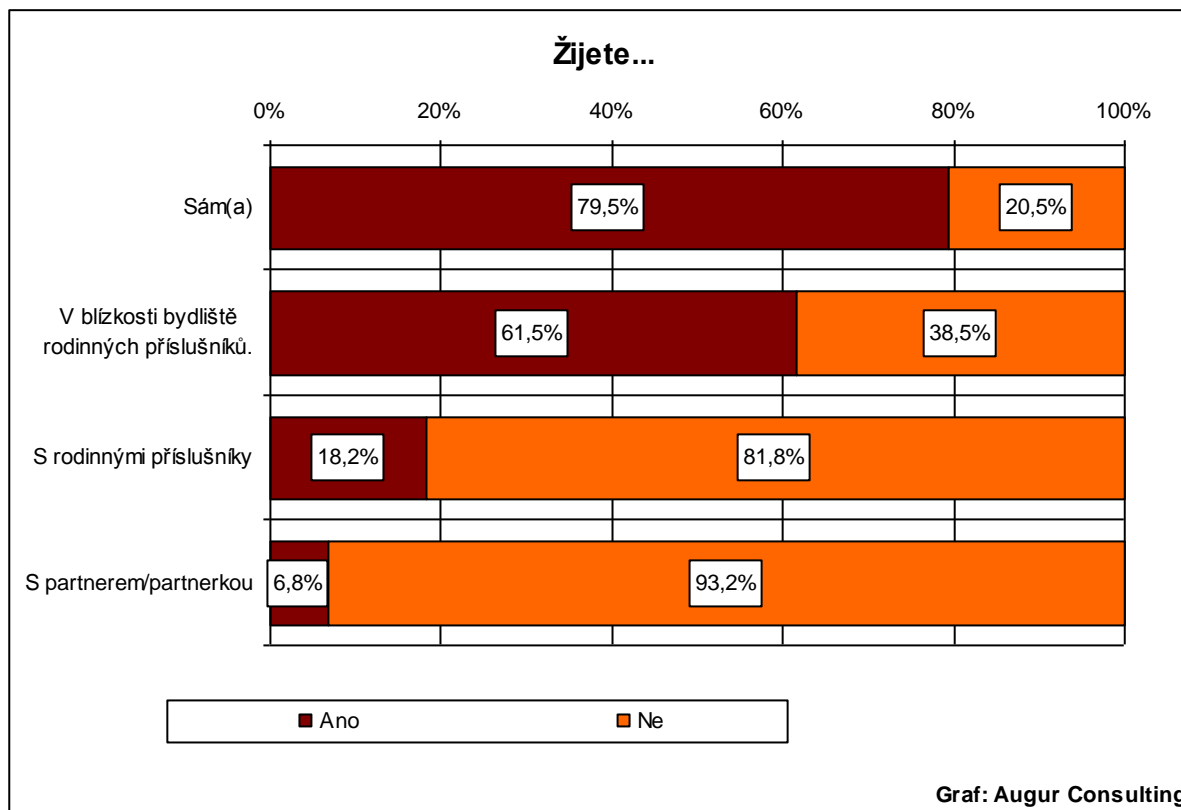

Téměř tři pětiny dotázaných seniorů (59 %) dostávají příspěvek na péči ve výši 2 000 Kč. Téměř třetina respondentů (30 %) dostává příspěvek středně těžké závislosti. Vyšší příspěvky pobírá zhruba desetina dotázaných seniorů (11 %).

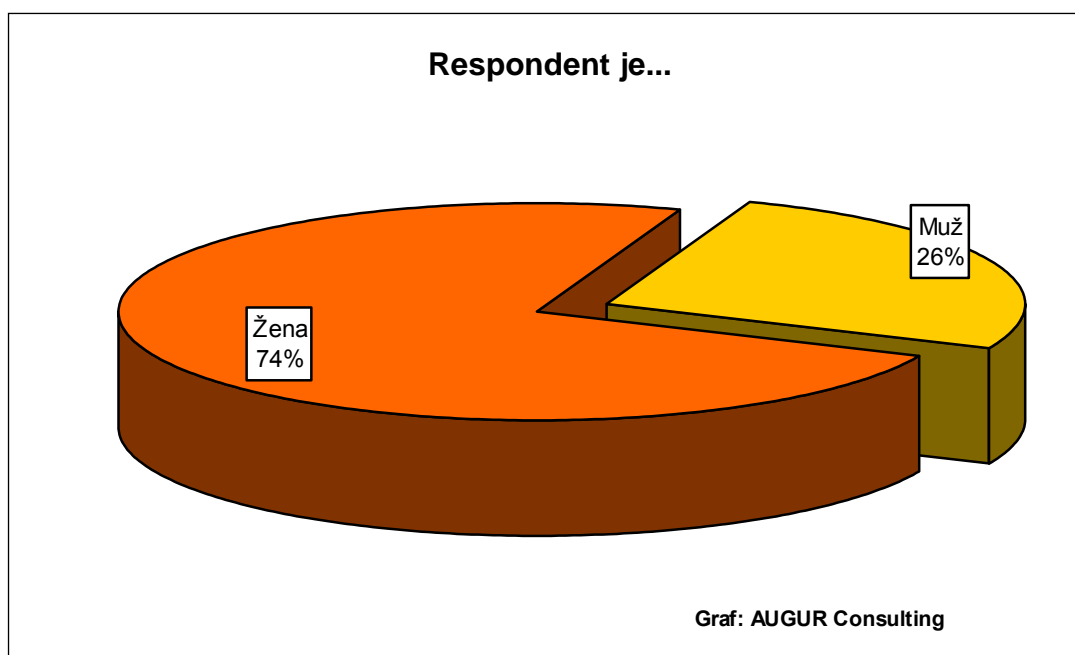
Osoby, se kterými respondenti žijí

Téměř čtyři pětiny respondentů (79,5 %) žijí sami. Šest z deseti dotázaných seniorů (61,5 %) žije v blízkosti bydliště své rodiny. Blíže výsledky dokumentuje následující graf.

Pohlaví respondenta

Vzorek byl tvořen téměř třemi čtvrtinami žen a čtvrtinou mužů.

POSTŘEHY A PŘIPOMÍNKY ZAZNAMENANÉ V PRŮBĚHU DOTAZOVÁNÍ SENIORŮ

Šest seniorů uvedlo, že již v současné době nemá dostatek financí, neví, co budou dělat, pokud se služby zdraží. Pět respondentů uvedlo, že již v současné době nemůže využívat některých služeb z finančních důvodů, i přesto, že by je chtěli využívat.

Čtyřem respondentům chybí v noci a o víkendech služba v DPS pro případ, že by se některému z klientů něco stalo. V DPS přibývá klientů, kteří jsou již starší a nemocní a v některých případech i nemohoucí.

Jeden senior má problém se stravou o víkendech, kdy v DPS nefunguje jídelna. Není schopen si nic uvařit v důsledku svého zdravotního stavu, je odkázán na ostatní seniory.

Jeden senior by preferoval, kdyby kadeřnice docházela do domácností seniorů.

Dva respondenti poukazují na problematiku přidělování příspěvků na péči – systém je neefektivní a nespravedlivý.

Dva senioři by preferovali bydlení v menších pokojích – v pokoji, kde by byli sami, a který by měl i sociální zařízení. Oba senioři by chtěli mít více soukromí a klidu.

Jeden respondent chtěl, aby v blízkosti zařízení, ve kterém žije, byl nějaký obchod nebo kavárna.

V.3 ANALÝZA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ – SKUPINA ŠESTI PEČOVATELŮ O SENIORY

Pět pečovatелů je rodinnými příslušníky seniora a jeden je interní zaměstnanec pobytového zařízení. Doba, po kterou uživatel sociální služby využívá pomoci pečovatele, případně služeb daného zařízení, je 5 let.

Průměrný věk osoby, o kterou se pečovatелé (respondenti) starají, je 78,5 let.

Čtyři senioři pobírají příspěvek na péči, dva jej nepobírají. Dva senioři pobírají příspěvek na péči v lehké závislosti, jeden ve středně těžké a jeden senior v úplné závislosti.

Pečovatelé se starají o tři muže a tři ženy.

Průměrný věk respondentů (pečovatелů) byl 46 let. Čtyři pečovatелé dosáhli středoškolského vzdělání s maturitou a jeden středoškolského vzdělání bez maturity nebo vyučení. Jeden respondent má neukončené nebo ukončené základní vzdělání. Pět pečovatелů jsou ženy, jeden je muž.

Senioři, o které se pečovatелé starají, mají trvalé bydliště v následujících obcích: Šanov, Hrabětice, Korolupy, Vranov nad Dyjí, Šumná a Hostim.

Všichni pečovatелé pomáhají seniorům s celodenní péčí a téměř se vším v různé intenzitě. Pečovatelé pomáhají s hygienou, doprovodem, pochůzkami, dohledem, přípravou stravy, dopravou, nákupy, úklidem.

Jeden pečovatel uvedl, že pomáhá seniorovi se všemi činnostmi, dalších pět uvedlo, že seniorům zabezpečuje pomoc i jiná osoba. Respondentům kromě dotázaných pečovatелů pomáhají také rodinní příslušníci, profesionální pečovatелé, rehabilitační sestra nebo soukromá firma.

Podle odpovědi dvou pečovatелů by osobám, o které se starají, pomohlo využívání sociálních služeb – například byla zmíněna odlehčovací služba a terénní pečovatelka. Podle dalšího pečovatele by pomohlo pobírání příspěvku na péči a podle dalších dvou by žádná pomoc nebo služba nepomohla.

Pečovatelé by ocenili zejména více finančních prostředků a kompenzační pomůcky (např. polohovací lůžko) pro usnadnění péče o seniory. Jeden pečovatel uvedl, že by

mu jeho péči o seniora usnadnila možnost využívání denního stacionáře. Dva pečovatelé uvedli, že by jim v jejich péči o seniory nic nepomohlo.

Dva pečovatelé uvedli, že ví, na koho by se obrátili o radu v případě nutnosti. Jeden pečovatel uvedl, že by se obrátil s žádostí o informace na zaměstnance zařízení sociálních služeb, druhý na obecní úřad nebo na osoby, které se potýkají se stejnými problémy.

Tři pečovatelé uvedli, že mají dostatek informací o možnostech pomoci a službách pro seniory. Jeden uvedl, že nemá dostatek informací a další uvedl, že má informace pouze od obecního úřadu.

Dva pečovatelé uvedli, že získávají informace o sociálních službách a zejména službách pro seniory na internetu a od zaměstnanců městských úřadů. Další čerpají informace od osob s podobnými zkušenostmi a problémy, od zaměstnanců zařízení sociálních služeb, z médií, školení nebo od známých.

POSTŘEHY A PŘIPOMÍNKY ZAZNAMENANÉ V PRŮBĚHU DOTAZOVÁNÍ PEČOVATELŮ O SENIORY

Jeden pečovatel postrádá službu denního stacionáře, který by byl finančně únosný. Další pečovatel by chtěl využívat odlehčovací službu, ale kvůli nedostatku financí to není možné.

Podle jednoho pečovatele je doba, za kterou jsou seniorovi přiděleny kompenzační pomůcky, příliš dlouhá.

Podle jednoho respondenta chybí v okolí Šumné domovy s pečovatelskou službou, ve kterých by mohli senioři žít a přitom nebyt vytrženi ze svého okolí.

VI. CÍLOVÁ SKUPINA OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

VI.1 OSOBY S MENTÁLNÍM A KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM

VI.1.1 SKUPINA RODIČŮ DOSPĚLÝCH OSOB SE STŘEDNÍM A TĚŽKÝM STUPNĚM MENTÁLNÍHO POSTIŽENÍ

VI.1.1.1 ZVOLENÁ METODA

Na základě dohody s koordinátorkou KPSS byl pro zkoumání této cílové skupiny zvolen kvalitativní přístup focus group (skupinová diskuse). Důvodem zvolení této metody byl zájem získat hlubší vhled do zkoumané problematiky a detailněji identifikovat potřeby této skupiny uživatelů sociálních služeb.

VI.1.1.2 ORGANIZACE SKUPINOVÉ DISKUSE

Skupinová diskuse byla realizována dne 19. 10. 2010 dopoledne a zúčastnily se jí celkem čtyři matky a jeden otec dospělých potomků s mentálním zdravotním postižením a vedoucí sociální rehabilitace v zařízení Ateliér Samuel, která je zároveň také maminkou dítěte s postižením.

Místem konání skupinové diskuse byly prostory zařízení sociální služby sociální rehabilitace Samuel.

Podkladem pro průběh diskuse byl scénář s jednotlivými indikátory a otázkami, které se v rámci diskuse dále rozvíjely. Průběh diskuse byl pro účel vyhodnocení zaznamenán na diktafon.

VI.1.1.3 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ÚČASTNÍKŮ DISKUSE A JEJÍ PRŮBĚH

Skupinové diskuse se zúčastnila menší skupinka osob. Téměř všichni účastníci diskuse byli nadprůměrně komunikativní, výjimkou byla pouze jedna maminka, která se do diskuse zapojovala ojedinele a pouze na přímé vyzvání.

V rámci diskuse byla identifikována řada inspirativních názorů a námětů, o kterých se domníváme, že mohou být pro zadavatele využitelné v procesu komunitního plánování sociálních služeb.

VI.1.1.4 VÝSLEDKY SKUPINOVÉ DISKUSE

Účastníci diskuse byli rodiče, jejichž dospělé děti s mentálním postižením středního stupně jsou klienty sociální služby sociální rehabilitace, jejímž cílem je dle definice této služby příprava na život, volněji a realističtěji řečeno, jde o to, v co nejvyšší míře tyto lidi učinit samostatnými, soběstačnými. Ateliér Samuel je zařízení pro lidi s postižením od 16 let, tedy od skončení povinné školní docházky, druhou hranicí je 40. rok života. Někteří klienti absolvovali ještě tzv. praktickou školu a jsou v zařízení Samuel od 19 let.

Dále zde byly dvě maminky, jejichž potomci jsou osoby s těžším stupněm postižení a tudíž nemohou být klienty sociální rehabilitace. Využívají sociální službu charitního stacionáře, která je zaměřena na volnočasové aktivity, tedy na poskytnutí náplně dne klientům a umožnění pracovního uplatnění pro jejich rodiče.

Rodiče shodně uváděli, že jsou velmi spokojeni s péčí o své potomky v obou těchto charitních zařízeních.

Absence následné adekvátní péče

Rodiče shodně vyjadřovali obavy o kvalitu budoucího života svých dětí. Jde o to, že tato generace osob s postižením vyrostla až na výjimky, kdy to stav nedovoloval, v domácím prostředí a není tedy zvyklá na ústavní život. Trendem po pádu totality bylo omezit ústavní péči na minimum a nechávat děti s postižením v rodinách. Není však dořešen problém, co s těmito potomky dělat v situaci, kdy rodiče zestárnou a nebudou na péči stačit, nebo zemřou.

„Co bude, až já nebudu moct?“

„Hlavní problém je, že stárneme.“

Jelikož tito lidé vyrostli v rodinách, které udělaly maximum pro to, aby na tom jejich dítě bylo co nejlépe, udělali v rámci možností daných jejich postižením velké pokroky. Rodiče často postoupili velké osobní oběti, proto je pro ně tak nemyslitelné, že by jejich potomci nakonec stejně skončili v ústavní péči.

„Člověk mu věnuje takové energie a kdyby skončil v ústavu, tak by se většina toho ztratila. Byla by to promarněná energie.“

Možností, kterou rodiče preferovali, je **chráněné bydlení**. Uvažovali už i o konkrétních záležitostech umístění svého potomka do tohoto zařízení sociální služby.

„Je lepší je tam dát dřív, než až to bude nevyhnutelné, když rodiče už vůbec nemůžou. Aby si zvykli.“

Vedoucí zařízení Samuel využila příležitosti a informovala rodiče, že chráněné bydlení je v komunitním plánu již několik let, ovšem nedaří se stále získat peníze jak na projekt, tak na provoz. Jednalo by se o typ komunitního bydlení pro 16 lidí. Jedna respondentka vyjádřila obavu, jestli se konkrétně její dceru podaří umístit, když kapacita bude takto omezena. Navíc jde o sociální službu pro klienty pouze s lehčím postižením, nejde o řešení plošné.

Další možností, jak situaci řešit, je **změna zaměření zařízení Samuel**. Těm klientům, kteří zestárnou a nepodaří se jim z různých důvodů v rámci služby chráněné bydlení osamostatnit, je možné nabídnout pokračování docházky do Samuela, jenž však již nebude nabízet sociální službu sociální rehabilitaci, jelikož je věkově omezena, ale půjde o stacionář pro dospělé. Nešlo by však nejspíš o pobytové zařízení, takže toto řešení není pro rodiče, kteří si uvědomují slábnutí svých sil v budoucnosti, dostačující.

Pouze jediná respondentka viděla jako zcela přirozeně se nabízející a bezproblémové řešení budoucnosti v tom, že až ona ani manžel nebudou moci, postarají se sourozenci. Jedná se o větší rodinu starající se o menší farmu, kde žijí a pracují všichni pohromadě.

„Má sourozence, ti se postarají.“

Ostatní členové diskuse vidí záležitost zcela obráceně. Jako ideální řešení nepovažují přenést zodpovědnost na druhé dítě. Bylo velmi znát, jak intenzivně se rodiče touto otázkou zabývali. Jako jedno z úskalí uvedli i strach o to, aby se pod tíhou starosti o postiženého sourozence nerozpadla rodina zdravého potomka.

„To není ideální ten balvan přesunout na další dítě.“

„Je ona povinná? Ona má svou rodinu a své povinnosti. Je zaměstnaná. Je to povinnost rodiče postarat se o postižené dítě.“

V některých rodinách se nemusí nutně stát přenesení zodpovědnosti na další potomky až takovým problémem, členové rodiny to mohou pociťovat jako přirozené, že se postará mladší člen rodiny, který má více síly. V jiných rodinách, a je jich pravděpodobně více (dle většinové reakce respondentů), je přenesení starosti o postiženou osobu na druhého potomka vnímáno jako velmi zatěžující, krizové a špatné řešení.

Životní náplň osob s mentálním zdravotním postižením

Z konkrétních výpovědí respondentů bylo patrné, že se otázkou pracovního uplatnění zabývají. Uvědomují si skutečnost, že zaměstnavatelé o tyto lidi zájem nemají. Jako ideální variantu viděli **chráněnou dílnu**, avšak byli vedoucí Ateliéru Samuel upozorněni na to, že chráněná dílna sice ve Znojmě existuje, avšak je určena pro osoby s lehkým stupněm postižení. Jako reálnější variantu uvedla vedoucí Ateliéru Samuel tzv. **chráněné místo s individuálním plánem**. Osoba s postižením, která se v podniku zaučuje, má k dispozici asistenta. Posléze, když je již osoba s postižením zaučena, má nad ní dohled osoba k tomu v podniku určená. Někteří rodiče byli k této variantě zaměstnávání osob s postižením skeptičtí.

„Nikdo, kdo si vydělává na sebe, si nevezme pod sebe někoho postiženého.“

Rodiče velmi silně cítí potřebu naplnit život svých potomků.

„Je to pro něho podstatné mít pocit, že k něčemu je.“

„On taky potřebuje vědět, že ho někdo potřebuje, i když je to samozřejmě iluze.“

I proto tak oceňují sociální službu sociální rehabilitaci v Ateliéru Samuel a taktéž charitní stacionář, které svým potomkům prezentují jako jejich pracovní povinnost, místo kam se musí pravidelně chodit. Rodiče si uvědomují důležitost nejen pravidelné činnosti, ale také režimu a kolektivu pro spokojenost svého potomka.

„I když se mu nechce, řeknu mu, že musí, že ho ostatní potřebují.“

„Ptá se mě, proč nedostane zapláceno, když sem chodí.“

Přirozené pracovní uplatnění se podařilo ve farmářské rodině, kde chlapec s postižením rád a dobře vykonává hrubou fyzickou práci. Vykonává tak opravdovou, ne uměle vytvořenou práci. Jelikož je klientem Ateliéru Samuel, má uspokojenu i

potřebu kolektivu. Práce v rámci rodinné firmy zabývající se zemědělstvím se jeví jako ideální řešení. Navíc bydlení celé široké rodiny na jednom statku nabízí rozmělnění zátěže starosti o osobu s postižením na více členů rodiny a dá se tak předejít vyhoření jednoho přetíženého člověka. Není to však pochopitelně řešení pro všechny.

VI.1.2 SKUPINA RODIČŮ DĚTÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

VI.1.2.1 ZVOLENÁ METODA

Pro zkoumání této cílové skupiny byl zvolen kvalitativní přístup focus group (skupinová diskuse). Důvodem zvolení této metody byl zájem získat hlubší vhled do zkoumané problematiky a detailně identifikovat potřeby této skupiny uživatelů sociálních služeb.

VI.1.2.2 ORGANIZACE SKUPINOVÉ DISKUSE

Skupinová diskuse byla realizována dne 19.10.2010 v dopoledních hodinách a zúčastnilo se jí celkem osm rodičů (jeden muž a sedm žen) zdravotně postižených dětí.

Místem konání skupinové diskuse byly prostory Diecézní charity ve Znojmě.

Podkladem pro průběh diskuse byl scénář s jednotlivými indikátory a otázkami, které se v rámci diskuse dále prohlubovaly.

Průběh diskuse byl pro účel vyhodnocení zaznamenán na kameru.

VI.1.2.3 KONTEXT

Rodiče, kteří se skupinové diskuse zúčastnili, nejsou sdruženi v žádné organizaci. Většina z respondentů se zná díky tomu, že jejich děti navštěvují Praktickou školu ve Znojmě nebo využívají služeb znojenské charity. Děti respondentů mají různá postižení, jednalo se zejména o děti s mentálním postižením a děti s kombinovaným postižením.

Děti téměř všech respondentů navštěvují Praktickou školu ve Znojmě, která přímo navazuje na desetiletou povinnou školní docházku. Praktická škola je na dva roky.

VI.1.2.4 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ÚČASTNÍKŮ DISKUSE A JEJÍ PRŮBĚH

Skupina vykazovala po celou dobu konání diskuse vysokou míru komunikativnosti.

Nikdo z diskutujících nepůsobil zaujatě vůči diskutovaným tématům. Celkově lze skupinu hodnotit jako nadstandardně kvalitní z hlediska schopnosti vyjadřovat se věcně a konkrétně k diskutované problematice. V diskusi nezaznívaly protichůdné názory a stanoviska diskutujících. V rámci diskuse byla identifikována řada inspirativních názorů a námětů, o kterých se domníváme, že mohou být pro zadavatele využitelné v procesu komunitního plánování sociálních služeb.

VI.1.2.5 VÝSLEDKY SKUPINOVÉ DISKUSE

V úvodu diskuse respondenti uváděli, jaké služby oni nebo jejich děti využívají. Většina respondentů využívá osobní asistenci, jednotliví respondenti dále využívají hipoterapii a cannisterapii. Všechny tyto služby jsou nabízeny Diecézní charitou ve Znojmě.

Informovanost

Podle respondentů ve Znojmě existuje celá řada sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením, ale většina rodičů o nich neví, informace o možnostech využívání sociálních služeb se k nim nedostanou. Respondenti uvedli, že si musí informace sami aktivně hledat.

“Informace se strašně těžko dostávají k tomu, kdo je potřebuje.”

“Člověk si to musí vyhledat sám. Mohl by být nějaký centrální registr tady těch služeb. Nebo by si ta služba sama mohla hledat klienty. Musí přece existovat seznam postižených dětí na okrese a oni by všem mohli rozeslat svoje nabídky.”

“Je to o tom, co si kdo najde nebo co se kde člověk dozví. Ta informovanost je bídná, neřku-li mizerná.”

Respondenti by ocenili informace zejména ve chvíli, kdy se jim narodilo zdravotně postižené dítě, a to např. hned u praktického lékaře.

“Bylo by fajn, když se Vám narodí postižené dítě, už u těch lékařů kdyby to šlo. Neřeknou Vám nic a ani nemají přehled. A když už někde k odbornému lékaři, tak kde tady? To musíme do Brna. Ale když Vám tam něco řeknou, tak je to stejně jen v Brně. Tak to je zase k ničemu.”

Centralizace služeb do Znojma

Vzhledem k tomu, že respondenti, kteří se zúčastnili skupinové diskuze, pocházeli z různých míst Znojemska, jedním z hlavních problémů který zmiňovali, byla centralizace veškerých služeb do Znojma. V okolí Znojma podle nich nejsou služby dostupné.

“Taky bych uvítala, kdyby dceru vzal nějaký asistent na kroužek, ale zatím jsme to nezkoušeli. A myslím si, že by s tím byl velký problém, protože bydlíme 30 kilometrů od Znojma.”

“V Hrušovanech je klub důchodců a tím to hasne.”

Jedna z respondentek bydlí s dcerou 15 kilometrů od Znojma, každý den s ní dojíždí do praktické školy. Během výuky musí několik hodin čekat ve Znojmě a dceru poté odvézt zpět domů.

“Dcera sama cestovat nemůže, asistent k nám nepojede, takže musím cestovat každý den s ní. Dopoledne trávím v charitě a čekám, až dceři skončí škola. Domů jet nemohu, protože k nám jedou dva autobusy denně.”

Podle respondentů zcela chybí služby na odlehlejších místech Znojemska, např. osobní asistenti apod. Navíc všechny služby zajišťuje pouze charita, jiné organizace zajišťující sociální služby pro osoby s tělesným postižením ve Znojmě nejsou.

“Opět Charita. Tady nic jiného není.”

Následná péče

Většina respondentů měla děti ve věku, kdy začínali řešit problém *“co s dítětem po praktické škole.”*

Ve Znojmě podle respondentů existuje chráněná dílna, ale ta je pouze pro zručnější a samostatnější osoby se zdravotním postižením.

“V dílně musí splnit nějaký limit, dostanou za to i zaplaceno. Ale moje holka by to nezvládla.”

Dle respondentů ve Znojmě fungují pouze dva denní stacionáře – stacionář svatého Damiána a stacionář Samuel. Oba tyto stacionáře jsou jediné na celém Znojmsku a navíc mají naplněnou kapacitu na několik let dopředu a je tedy velice těžké se do nich dostat. Tyto stacionáře mají podle respondentů i svozovou službu, avšak pouze pro svoje klienty.

Odlehčovací služby, denní stacionář

Podle většiny respondentů ve Znojmě zcela absentuje zařízení, kam by se dalo dítě umístit na dobu, kdy si rodič potřebuje něco zařídit. Respondenti uvedli zejména denní centrum nebo denní stacionář.

“Všude, kam jdete, jdete s dítětem, které je problémové. Všude se na Vás dívají, jestli jste náhodou nespádl z višně.”

“Nějaká služba, kam by se dalo dítě umístit, když rodič potřebuje to nebo ono. A nejenom akutně. Ale aby si taky odpočinul, když zkrátka kolikrát neví, kudy kam. Nebo na půl dne, aby si obešel úřady, aby si třeba zašel sám se svým problémem někam.”

Ideální by podle respondentů byl **denní stacionář nebo flexibilní odlehčovací služba**.

Většina respondentů se shodla, že je problém někam si zajít večer, např. s partnerem na večeři či do kina. Odlehčovací služby ve Znojmě chybí a osobní asistenci si lze domluvit téměř výhradně pouze na dopolední či odpolední hodiny. Respondenti zmiňovali i problém dovolených či nemoci v rodině. V takovém případě není ve Znojmě zařízení, kam by mohli své dítě umístit na dobu nezbytně nutnou.

“Copak já nemám právo na normální život? Mám právo se jít pobavit? Mám právo jít s manželem na večeři? Můžu já něco normálního dělat, to, co ostatní?”

“Mně by se líbilo, kdyby tu bylo nějaké zařízení, kde by byla lůžka a kam bych já zavolala a řekla, že dnes večer chci jít s manželem na večeři. Dovezla bych tam dceru, byla by tam přes noc a já bych mohla vypnout.”

Nejbližší zařízení tohoto typu je v Brně Medlánkách a podle jednoho respondenta je velice drahé a navíc se musí volat dva měsíce dopředu.

Z výpovědí respondentů vyplynulo, že **služby** tohoto typu ve Znojmě **neexistují a pokud ano, jsou neflexibilní a těžko dostupné**. Služba se musí hlásit dlouho dobu dopředu.

“Kdyby fungovaly nějaké odlehčovací služby po dobu, co chodí dítě do školy. Kdyby se rodinám opravdu pravidelně odlehčovalo. Kdyby bylo možné jednou za půl roku dítě někam dát, rodina by nebyla tak psychicky vyčerpaná.”

“Jedna moje známá s postiženým dítětem chtěla tuto službu využít. Nahlásila to v květnu a oni jí řekli, že to nahlásila pozdě, že to místo pro něj nemají. A to chtěla jet na dovolenou v srpnu.”

Jeden z respondentů uvedl, že vzhledem k absenci odlehčovacích služeb posílá svého syna každý rok na dětský tábor pro děti a autismem.

“Máte skoro týden normálního života bez postiženého dítěte.”

Respondenti také zmiňovali **problém, který nastane, pokud se dostane jeden z rodičů do nemocnice**. Tato situace není nijak ošetřena, rodiče nemají v tomto případě možnost dítě někam na dobu nezbytně nutnou “odložit.”

Dále byla respondenty uváděna **situace, kdy dítě onemocní**.

“Mě zajímalo, kdyby syn musel náhle do nemocnice. Je to už dospělý chlap. Dostal by se na oddělení dospělých. Sám tam být nemůže. Mohla bych tam být s ním?”

Respondenti se shodli na tom, že situace je v různých nemocnicích různá, resp. mají odlišné zkušenosti. V některých nemocnicích lze být s dítětem na pokoji, ale pouze do určitého věku. Znojmská nemocnice má podle jedné respondentky ubytovnu pro rodiče nebo si lze připlatit za nadstandardní pokoj.

“Je to o nemocnici. Tady nám dali všechno automaticky zadarmo. V Brně jsem bydlela úplně někde jinde a navíc jsem si musela všechno platit a na syna jsem měla třeba jen dvě hodiny.”

Volnočasové aktivity

Většina respondentů uvedla, že by ocenila existenci volnočasových aktivit pro své děti, a to včetně svozové služby, která by děti na kroužek odvezla.

“Ještě bych brala nějaké volnočasovky, kdy by si pro něj někdo přijel, odvezl ho. Tam by dvě hodiny měli nějaký kroužek a pak by je dovezli. A já bych byla v klidu.”

Nutnost dojíždět a platit za služby

Většina respondentů uvedla, že za veškerými službami musí se svými dětmi dojíždět vzhledem k faktu, že ve Znojmě neexistuje svozová služba. Za všechny služby, které respondenti se svými dětmi využívají, musí i platit.

“My už dojíždíme teď. Máme to 20 kilometrů a denně dojíždíme. Takže my už teď projedeme asi 3 000,- měsíčně jen kvůli tomu, abychom se dostali do školy.”

Za služby pro své děti jsou respondenti ochotní platit, ale pouze v případě, že jim to dovolí rodinný rozpočet. Sociální služby nejsou podle respondentů o ochotě platit, ale o nutnosti (např. výdaje za pomůcky apod.).

“Musíme mít i na to, abychom zaplatili, co je potřeba. To co zbyde člověk stejně investuje do toho dítěte.”

“Peníze na pomůcky, to jsou stálé výdaje, s těmi musí člověk každý měsíc počítat.”

Nedostatek parkovacích míst

Velkým problémem, na kterém se shodli všichni respondenti, je nedostatek parkovacích míst pro osoby se zdravotním postižením.

Speciální škola má podle respondentů vyhrazeno jedno parkovací místo.

U školy se dvěma třídami pro autistické děti není dokonce ani jedno parkovací místo.

“Každý, kdo tam jede, tak porušuje zákon. Každý den.”

“Já u naší praktické školy stávám na chodníku.”

“Ještěže jsou tady tak hodní městští policisté, že nás tolerují.”

Respondenti vytýkali nejen malý počet parkovacích míst pro osoby se zdravotním postižením u škol, ale v centru Znojma obecně. Podle jejich slov bylo zrušeno parkovací místo u pošty, jedno parkovací místo pro OZP je u školy, jedno v sídle diecézní charity a jedno u praktické školy. Přitom do dvou autistických tříd v centru města chodí víc dětí.

“Dejme tomu, že je tady v centru jedenáct parkovacích míst. A to jen do těch dvou autistických tříd chodí daleko víc dětí. A to jsou jen děti, a co postižení dospělí?”

“Je tu víc škol pro postižené jak pro normální děti a oni se diví, že postižení něco chtějí.”

“Musíme dojíždět, Znojmo je spádové. Takže musí počítat s tím, že tady ta auta budou. A vozíčkář těžko vlez do vlaku.”

“Nemluv o tom, že cestovat s naším synem autobusem není nic příjemného, zvláště když se špatně vyspí. To je člověk, který má dva metry, 110 kilo a když nemá náladu, je nabroušenej, mlátí kolem sebe, nadává nahlas. Už jen tím budí hrůzu, takže to není příjemné nejen pro mě, ale i pro další cestující v tom autobuse. Takže pro všechny je důležité to, že já vezmu auto a můžu si ho sólo dovézt. Tím pádem potřebuji mít kde zaparkovat.”

Absence svozové služby

Respondenti uvedli, že značným ulehčením by pro ně byla existence svozové služby, a to alespoň do školy.

Omezeně svozová služba ve Znojmě funguje, ale pouze pro klienty denního stacionáře a navíc pouze do pěti kilometrů od Znojma.

Rodiče tedy musí s dětmi do školy, poté na ně tři hodiny čekají a pak je vezou zpět domů. Velká část rodičů navíc nemá možnost své dítě denně vozit do školy. Pokud by svozová služba na Znojmsku existovala a zajížděla i do okolních vesnic, rodiče by ji hojně využívali a byli by ochotni ji i náležitě zaplatit.

“To prostě nefunguje pro ty okolní vesnice. To je jen pro měšťáky. Ale vždyť oni mají MHD zdarma a ještě svozovku. A my z toho okolí jsme na tom zase bití.”

Možnost rodičů se scházet

Respondenti by ocenili, pokud by ve Znojmě fungoval nějaký prostor, kde by měli možnost se scházet, prodiskutovat své problémy, vyměnit si informace apod. Také by ocenili, pokud by v místě fungovalo hlídání dětí.

“Možnost, abychom se my rodiče mohli někde scházet. Podiskutovat si, říct si, jaký máme kdo problém. Ono nás to i posílí, něco nového se dozvíme. A u toho by mohlo být i hlídání, někde vedle pro děti. Abychom mohli mít hodinu, dvě, jen pro sebe. Něco takového by se mi líbilo. Ale nejsou tu prostory.”

Přístup úředníků

Respondenti negativně hodnotili přístup úředníků a zejména zbytečnou byrokracií.

“Přístup úředníků je šílený.”

“Musím jít s každým papírem extra, takhle se to natahuje. Člověk chodí po těch úřadech dva měsíce a stejně nic nevyřídí. A tohle mi hrozně vadí.”

“Proč ty úřady ty informace nesdílí? Udělal by se jeden posudek a ať je to ten úřad nebo ten, ať si ho předají a spolupracují. Ne, tady musí člověk sám lítat.”

“Navíc si neuvědomují, že u našich dětí to nebude lepší, ale jen horší.”

“Když jsme řešili žádost o zbavení svéprávnosti, tak mně to přišlo strašně ponižující a stresující, kdy já jako rodič o to musím žádat. Dítěti je určen právní zástupce a pak to ponížení u toho soudu, kdy mně vyzvali, ať se vyjádřím, proč ho chci zbavit svéprávnosti. Když tohle dítě je odmalička vedeno jako středně těžce až velmi těžce mentálně postižené, tak proč v 18 letech pochybují, jestli má nebo nemá být zbaven svéprávnosti. Proč já tímhle musím projít? Já si pamatuji ten stres, když jsem šla na soudní přelíčení. Tam mě to tak rozhodilo a to já jsem silný člověk.”

Chráněné bydlení

Respondenti se shodli, že v této chvíli většina z nich chráněné bydlení ještě aktivně neřeší, ale jejich děti postupně dorůstají do věku, kdy budou muset opustit praktickou školu a respondenti (rodiče) budou chtít, aby měly jejich děti svůj vlastní život. Pro dospělé osoby se zdravotním postižením na Znojemsku nic nefunguje.

"Jsou zde organizace nabízející služby pro děti a mládež a potom pro seniory. Mezi tím nic."

Na rozdíl od školství, které se podle respondentů ukazuje jako značně flexibilní (postupně je rozšiřován počet tříd pro děti s různým postižením), sociální služby se nepřizpůsobují. Do budoucna by tedy bylo vhodné zřídit pro osoby se zdravotním postižením chráněné bydlení.

VI.1.3 SKUPINA MATEK PEČUJÍCÍCH O OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

VI.1.3.1 POPIS A STRUKTURA CÍLOVÉ SKUPINY

Sběr dat probíhal nejen formou skupinové diskuse, ale i formou individuálních polostandardizovaných rozhovorů.

Dotazováno bylo **6 respondentek** – osoby pečující o osobu s mentálním nebo kombinovaným postižením.

Z toho:

- **3** respondentky – matky osob s mentálním postižením nebo kombinovaným postižením, jejichž dospělí potomci jsou klienty sociální služby v zařízení Ateliér Samuel nebo Denního stacionáře sv. Damiána,
- **2** respondentky – matky osob s mentálním nebo kombinovaným postižením byly dotazovány v rámci Dne sociálních služeb ve Znojmě,
- **1** respondentka - matka dítěte předškolního věku. Kazuistika tohoto případu je uvedena v samostatné kapitole zvlášť.

VI.1.3.2 ANALÝZA ROZHOVORŮ

Průměrný věk respondentek je 45 let.

Čtyři matky pečují o mladé dospělé lidi, jedna o člověka v adolescentním věku a jedna matka pečuje o malé dítě s postižením.

Dvě respondentky mají bydliště ve Znojmě a po jedné v Hrušovanech nad Jevišovkou, Dobšicích, Mašovicích a v Moravských Budějovicích.

Tři respondentky mají středoškolské vzdělání bez maturity, dvě vysokoškolské a jedna základní.

Čtyři respondentky byly vdané, jedna rozvedená a jedna svobodná.

Všechny respondentky uvedly, že osoba, o kterou pečují, pobírá příspěvek na péči.

Třikrát jde o nejvyšší příspěvek – 12 000 Kč, jednou o příspěvek ve výši 8 000 Kč, jednou o příspěvek ve výši 9 000 Kč a jednou o příspěvek 4 000 Kč.

Využívané služby

Čtyři osoby, o které respondentky pečují, využívají charitní zařízení. Dvě osoby využívají sociální službu sociální rehabilitace v zařízení Ateliér Samuel. Jsou zde ustanoveny pouze dobrovolné příspěvky. Dvě osoby navštěvují denní stacionář sv. Damiána, kde jsou se službami spokojeni. Jedna rodina musí dojíždět (35 km), což vnímá jako nedostatek. Zde je sociální služba hrazena.

Osoba v adolescentním věku navštěvuje dětské centrum ve Znojmě, kde využívají denní služby, ale občasně i noční nebo víkendovou odlehčovací službu. Za služby platí rodiče pouze symbolický poplatek, takže je institucionální pomoc nijak finančně nezatěžuje.

Kazuistika péče o osobu v předškolním věku je v samostatném oddíle.

Nedostatky ve službách pro osoby se zdravotním postižením

Odpovědi na otázku týkající se nedostatků ve službách pro osoby se zdravotním postižením se liší.

Jedním z uvedených problémů je **nutnost dojíždět** (do denního stacionáře sv. Damiána). Respondentka by ocenila sociální službu v místě bydliště – v Hrušovanech nad Jevišovkou - nebo svozovou službu.

Jedna respondentka uvedla, že neví, na koho se obrátit při výběru protetických pomůcek a kam se obrátit kvůli zdravotní rehabilitaci potomka.

Rodiče adolescentního potomka uvedli, že na Znojemsku **absentuje sociální služba** denní stacionář **pro dospělé osoby** s těžkým kombinovaným postižením, která by byla **s lékařskou péčí a především 24hodinovým provozem**.

„Do budoucna je problémem najít obdobnou péči jakou využíváme nyní v dětském centru ve Znojmě.“

Čtyřmi respondentkami byl formulován zájem o **chráněné bydlení**, které chybí. Jedna respondentka zájem o tuto službu pro své dítě nemá, rodiče chtějí mít potomka ve své péči s pomocí denního stacionáře. A jedna respondentka se s termínem chráněné bydlení zatím nesešla a neví tedy, co tato sociální služba zajišťuje.

Dále bylo uvedeno, že **schází sociálně terapeutické dílny, odlehčovací péče** při péči o dospělé osoby s postižením a **podporované zaměstnávání**.

Respondentky by ocenily větší **nabídku volnočasových aktivit** pro osoby s postižením.

Další uvedené problémy

Dalšími uvedenými problémy byla **bariérovost** ve městě, chronická únava z péče a také izolovanost.

„Projektanti nepřemýšlí, jak postavit bezbariérové cesty. Ve městě jsou nepraktické dlažební kostky.“

„Asistenční psy nepouští do supermarketů.“

Ochota dojíždět za službami a platit za ně

Tři respondentky jsou ochotny částečně na sociální služby přispívat a jedna už za služby platí.

Jedna respondentka již za službou dojíždí, což pro ni představuje problém, další by raději také nedojížděly. Pouze jedna respondentka je ochotna do 30 km za službou dojíždět.

VI.1.3.3 MATKA PEČUJÍCÍ O MALÉ DÍTĚ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM – RANÁ PÉČE

Sběr dat proběhl formou Individuálního polostandardizovaného rozhovoru.

Dotazována byla jedna žena, matka dítěte s mozečkovým syndromem zapříčineným předčasným porodem.

Respondentce je 35 let.

Respondentka uvedla, že pobírá příspěvek na péči ve výši 9 000 Kč a věk dítěte, o které pečuje, je 4 roky. Dosáhla vysokoškolského vzdělání, žije v rodinném domě či bytě a je svobodná. Respondentka má trvalé bydliště ve Znojmě.

Využívané služby

Respondentka uvedla, že osoba, o kterou pečuje, navštěvuje specializovanou mateřskou školku při Dětském centru ve Znojmě, a to 4 hodiny denně. Tato služba je zdarma až na poplatky spojené s provozem školky, které jsou stejné jako u klasických mateřských škol. Další službou, kterou respondentka využívá, je Společnost pro ranou péči v Brně, kam dochází na konzultace jednou za 3 měsíce. Tato služba je také zdarma. V případě potřeby se také respondentka obrací na Společnost pro ranou péči (dále jen SRP).

Informovanost

Respondentka uvedla, že má nedostatek informací, jelikož jako jediný zdroj informací je pro ni internet. Pokud ji něco zaujme, tak se obrací na pracovníka SRP.

*„Uvítala bych opačný postup, tedy nějaký **katalog služeb**, pomůcek či dotací pro postižené děti.“*

*„Na otázku „Jaké informace mi schází?“ vlastně nemohu odpovědět. V oblasti sociálních služeb neexistuje **reklama** nebo je jen minimální. Pokusím se uvést příklad: Každý člověk by měl 2krát ročně navštívit svého zubního lékaře. V čekárně bývá spousta informačních letáků a člověk se dozvídá, že existují např. amalgámové plomby, nebo že existují bílé, jaký je mezi nimi rozdíl, na které přispívá pojišťovna, které si pacient musí hradit sám, atd. Občas se objevují články i v časopisech nebo naučné pořady v televizi. Takže i nezainteresovaný pacient ví celkem přesně, na jakou péči má nárok, kolik bude doplácet a kterou službu neposkytuje jeho ošetřující*

lékař. Zdroj těchto informací je reklamního charakteru a pacient si tyto informace nezajišťuje, informace jsou mu nabízeny, někdy přímo „vnucovány“.

Celkem často navštěvuji s dítětem dětského lékaře. V čekárně jsem si nikdy nevšimla letáčků propagujících např. dětské zdravotní kočárky, na které přispívá pojišťovna a pokud nepřispívá, tak lze zažádat o dotaci od městského úřadu nebo nejrůznějších nadací, atd.

Takže pokud se zeptáte pacienta alespoň částečně pečujícího o svůj chrup, jaké mu schází informace, může vám odpovědět, že nemá dostatek informací o prevenci paradentózy nebo o možnostech trvalých zubních implantátů.

*Zatímco pokud stejnou otázku položíte mně na téma sociálních služeb, odpovím, že nevím a nebo, že mi schází většina informací. Protože **zdroje mých informací jsou nahodilé a nespolehlivé**. Čerpám hlavně z **internetu** a to především z **diskuzních skupin** a nebo od **rodičů postižených dětí**. Pokud chce postižený člověk nějakou informaci získat, musí ji **sám aktivně vyhledat** a vynaloží při tom nemalé úsilí. Reklama v rámci sociálních služeb se zřejmě považuje za něco nemístného.“*

Nedostatky ve službách

Největším nedostatkem ve službách pro tuto sociální skupinu je tedy dle respondentky právě nedostatečné zajištění informací a také nutnost za službami dojíždět. Přímo ve Znojmě je **malé spektrum služeb** a speciální MŠ je ve městě jen jedna. Respondentka uvedla, že díky malé informovanosti a nutnosti vyhledávat si informace sama nezná veškeré služby, které by mohla využívat a nemůže tedy říci, zda jí některé ze služeb chybí. Ráda by však využívala hlídací službu a také další volnočasové aktivity.

„Zatímco rodiče zdravých dětí mají na výběr z několika školek, rodiče postižených dětí mohou své dítě umístit pouze do této jediné MŠ pro celý okres a nemohou se tedy rozhodovat podle kvality služeb.“

Na otázku, **co by respondentce pomohlo při péči o postižené dítě**, odpověděla, že by uvítala existenci zájmových kroužků pro rodiče a děti s lehčím postižením.

„Komunikace rodičů se stejným osudem je nesmírně důležitá, alespoň pro mne. Sociální sítě nemohou nahradit setkávání skupiny lidí. Pokud s dítětem navštěvují „normální“ kroužek, jsme ti poslední a divní. S ostatními rodiči pak chybí společné téma: moje dítě a jeho dovednosti a pokroky.“

Respondentka uvedla, že by ráda pro své dítě využívala některé s rehabilitačních metod nabízených Dětským centrem ve Znojmě, avšak brání jí v tom samotné centrum:

„Rehabilitační lékařka pro DC nám sdělila, že jejich klienti musejí odebírat veškeré doporučené druhy rehabilitace v jejich zařízení. Rehabilitaci Vojtovou metodou jsem však odmítla kvůli špatné kvalitě a proto nemůže mé dítě navštěvovat další služby.“

Ochota za službami dojíždět

S dojížděním za službami respondentka nemá problém, jelikož za nimi dojíždí od narození dítěte a to až 140km (Olomouc). Vzhledem k tomu, že jsou všechny služby v rámci zdravotní pojišťovny zdarma, tak je nutné platit pouze za cestu.

VI.2 OSOBY SE SMYSLOVÝM POSTIŽENÍM

VI.2.1 ANALÝZA SKUPINOVÉ DISKUSE OSOB SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

VI.2.1.1 ZVOLENÁ METODA A KONTEXT

Po dohodě s koordinátorkou KPSS Znojmo byl při identifikaci potřeb cílové skupiny zvolen kvalitativní přístup focus group (skupinová diskuse). Důvodem zvolení této metody byl zájem získat hlubší vhled do zkoumané problematiky a detailně identifikovat potřeby této skupiny uživatelů sociálních služeb.

VI.2.1.2 ORGANIZACE SKUPINOVÉ DISKUSE

Skupinová diskuse byla realizována dne 6.10.2010 v odpoledních hodinách a zúčastnilo se jí pět osob s těžkým zrakovým postižením a jedna pracovnice Tyflocentra.

Místem konání skupinové diskuse byly prostory znojemské pobočky Tyflocentra.

Podkladem pro průběh diskuse byl scénář s jednotlivými indikátory a otázkami, které se v rámci diskuse dále prohlubovaly.

Průběh diskuse byl pro účel vyhodnocení zaznamenán formou videonahrávky.

VI.2.1.3 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ÚČASTNÍKŮ DISKUSE A JEJÍ PRŮBĚH

Jednalo se o zástupce osob se smyslovým postižením, konkrétně o osoby silně slabozraké až nevidomé.

Podstatná část účastníků skupinové diskuse vykazovala po celou dobu konání diskuse vysokou míru komunikativnosti. Část diskutujících však byla méně komunikativní.

V rámci diskuse byla identifikována řada inspirativních názorů a námětů, o kterých se domníváme, že mohou být pro zadavatele využitelné v procesu komunitního plánování sociálních služeb.

VI.2.1.4 VÝSLEDKY SKUPINOVÉ DISKUSE

Využívání jednotlivých sociálních služeb Tyflocentra

Klienti Tyflocentra využívají aktivizační služby, dále průvodcovské a předčitatelské služby. Dominuje sociální služba poradenství, především v kompenzačních pomůckách. Klienti Tyflocentra oceňují, že si mohou vybírat z kompenzačních pomůcek v místě a nemusí za touto službou dojíždět do Brna.

V rámci Tyflocentra je zájem o jazykové kurzy, kurzy vaření, ale také třeba o kurz první pomoci. Také by byl zájem o rozšiřující kurz sebeobsluhy, základním kurzem procházejí osoby se zrakovým postižením v Brně.

Absence kurzu práce na počítači v lokalitě

Osoby se zrakovým postižením získávají ozvučené kompenzační pomůcky jako je počítač, notebook nebo mobilní telefon, se kterými se musí naučit pracovat. V současné době jsou zájemci nuceni dojíždět na kurz do Brna, což je pro ně velmi náročné časově, organizačně i finančně. Za **optimální** by považovali **kurz přímo ve znojemské pobočce Tyflocentra**.

Centrála Tyflocentra v Brně nabízí zácvik, doporučení vhodného počítače a zároveň i konzultační podporu. Podpora funguje přes internet, ale z diskuse vyplynul zájem především o osobní konzultace přímo ve Znojmě, které doposud schází. Je možnost

jet na konzultaci do Brna, ale to je pro klienty neakceptovatelné. Byl artikulován **zájem** alespoň o jednu hodinu **konzultace s lektorem ve Znojmě** za měsíc, kterou by klienti místní pobočky sdíleli.

Nevhodné prostory Tyflocentra

Tyflocentrum se od svého vzniku potýká s těsnými prostory a složitou dopravní dostupností. Město Znojmo nabídlo rekonstrukci větších prostor v centru města, což všichni diskutující velmi ocenili.

Dopravní bariéry

Vystoupit z autobusu s vodícím psem není ve Znojmě bez problémů. Vodící pes je při výcviku naučen na výstup předními dveřmi. Ve Znojmě se musel přeučit na dveře prostřední. Pouze na důrazné požádání řidiči otevřou obě půlky dveří, aby mohla respondentka i se psem vystoupit.

Navíc v autobuse existuje pouze jediné místo k sezení, kam se respondentka může pohodlně usadit i se psem, aniž by měla strach, že bude pošlapán.

„Byla jsem šťastná, že mám vodícího psa, že můžu žít aktivně, budu soběstačná. Ale občas je to i tak problém se někam dopravit.“

Ozvučení v autobusech bylo označeno jako velmi problematické. Nelze se při prostorové orientaci na jeho pomoc spoléhat.

„Výborně je slyšet „Příští zastávka“, ale její název, ten slyšet není.“

„Nebo ozvučení řidič autobusu vůbec nepustí. A pak to dá zpožděně třeba tři zastávky po sobě.“

Diskutující konstatovali, že **ne všechny semaforey ve Znojmě jsou ozvučené.** A některé sice ozvučené jsou, ale velmi nedostatečně, takže ozvučení je téměř neslyšitelné. Diskutující moc nevěděli, na koho se pro nápravu obrátit. Jedna z možností, která byla vyřčena, bylo aktivní zapojení se v rámci Dne sociálních služeb, kde bylo možné zakreslit bariéru nebo problém do mapy města.

Byl vyřčen požadavek na **ozvučení důležitých budov** ve městě jako jsou úřady, pošta, obchody nebo nádraží.

„Jedna pošta už majáček má, ale další budovy ne.“

Osoby se zrakovým postižením oceňují, že v některých částech Znojma byly zhotoveny **tzv. vodící linie**, linie, podle kterých se nevidomí pohybují. Jako výtka bylo uvedeno, že tyto linie jsou často **zastavěny reklamami obchodníků nebo letními zahrádkami** před restauracemi.

Kritizována byla oprava Horního náměstí, při níž byly zrušeny obrubníky, a tak tam není odlišen chodník od silnice, což je pro osoby se zrakovým postižením velmi nebezpečné.

Kritice se nevyhnula ani **výstavba cyklostezky**, při níž byl obrubník zapuštěn do silnice. I vodící pes zde má problémy s orientací.

Ve čtvrti Znojma, která se nazývá **Oblekovice**, **schází asi jeden kilometr chodníku**. Klientka Tyflocentra je nucena chodit s dítětem a vodícím psem po úzké silnici.

„Je to tam životu nebezpečné!“

Pracovní uplatnění

Na běžném pracovním trhu je šance uplatnit se pro osobu se zrakovým postižením minimální. **Uplatnění nachází většinou pouze v chráněných dílnách**. Ve Znojmě se jedná o chráněnou dílnu na Palackého ulici, kde pracují v košíkářské dílně, v obchodě nebo pomáhají při úklidu.

Možnosti vzdělávání pro osoby se zdravotním postižením se dle diskutujících velmi rozšířily. I nevidomí mohou nyní studovat na vysokých školách. Avšak uplatnění i tak zůstává nedostačující. V kontrastu s oceněním možnosti studovat na vysokých školách, bylo klienty Tyflocentra konstatováno, že **uplatnění pro osoby se zrakovým postižením je lepší v oblasti manuálních profesí** jako je masér, hrnčíř, košíkář nebo tkadlec.

Někteří se pokouší založit si **živnost**. Problém, který často zůstává nepřekonaný, je **administrativa**, která klienty tak **zatěžuje**, že živnost ukončí.

Integrace nebo speciální školy pro děti se zrakovým postižením

Oba typy vzdělávání mají dle diskutujících své výhody a nevýhody.

Nevýhodou je to, že úroveň speciálních škol je o něco nižší. Naopak výhodou speciální školy je to, že se zde setkávají děti s podobným handicapem a necítí se být se svým problémem sami. Další výhodou je, že ve třídě ve speciální škole je dětí daleko méně, takže je větší možnost se každému individuálně věnovat. I přes existenci asistenta v integrované základní škole diskutující preferovali speciální školu pro děti se zrakovým postižením.

VI.2.2 POPIS A STRUKTURA CÍLOVÉ SKUPINY OSOB SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

Sběr dat probíhal formou individuálních polostandardizovaných rozhovorů.

Dotazováni byli celkem **3 respondenti** (jedna žena a dva muži)

Z toho:

- **1** domácí pečovatel o osobu se zrakovým postižením,
- **2** osoby se zrakovým postižením.

Všichni respondenti byli dotazováni v Tyflocentru ve Znojmě.

VI.2.2.1 KONTEXT

TyfloCentrum ve Znojmě poskytuje svým klientům odborné sociální poradenství např. pomoc při vyřizování na úřadech, odborně technické poradenství při výběru kompenzačních pomůcek, zapůjčování pomůcek, asistenční služby (průvodcovská a předčitatelská služba, pomoc s vyřízením korespondence, pomoc při nákupu, drobná výpomoc v domácnosti atd.). Je zde také sociální služba sociálně-aktivizační.

VI.2.2.2 ANALÝZA ROZHovorŮ

Průměrný věk respondentů byl 59,6 let.

Dva respondenti mají trvalé bydliště ve Znojmě, jeden respondent má trvalé bydliště v Prači.

Všichni respondenti pobírají příspěvek na péči. Průměrná výše pobíraného příspěvku je 8 000 Kč.

Dva respondenti žijí v domácím prostředí a jeden respondent žije v domově s pečovatelskou službou DPS Vančurova. Všichni využívají služeb Tyflocentra.

Využívané služby

Mezi služby, které respondenti využívají, patří různé vzdělávací programy pro nevidomé (učení se slepeckému písmu, chůze se slepeckou holí, kurzy na počítači) a také relaxační a pohybové programy (výlety, turistika, plavání, solná jeskyně). Jeden respondent uvedl, že využívá služeb Tyflocentra i při zařizování na úřadech a také k dopravě (k doktorovi, za zábavou).

Jeden respondent uvedl, že využívá technických pomůcek pro nevidomé jako třeba čtečky či namluvené knihy.

Nedostatky ve službách pro smyslově postižené

Ačkoli všichni respondenti uvedli, že jsou se službami Tyflocentra ve Znojmě spokojeni, uvítali by odstranění bariér ve městě, ve vstupech do obchodů či na ulicích. Dva respondenti také uvedli, že ve městě chybí ozvučení. Problém také vidí v hromadné dopravě, kterou se snaží využívat co nejméně.

„V hromadné dopravě se necítím bezpečně, nejsem si jistý, netrefím do dveří, raději se tomu vyhýbám.“

Jedna respondentka, domácí pečovatelka osoby se smyslovým postižením, uvedla, že by uvítala možnost nějaké ambulantní péče v případě, že by se jí něco stalo a potřebovala by urychleně sehnat zástup.

Informovanost

Respondenti uvedli, že se cítí být dostatečně informováni o možnostech sociálních služeb. V případě potřeby by se obrátili na Tyflocentrum nebo na svého lékaře.

Respondenti jsou také obeznámeni s pojmem chráněného bydlení.

Ochota dojíždět a platit za služby

Dva respondenti jsou ochotni si za služby částečně platit a jeden respondent je ochoten za služby platit v závislosti na aktuální finanční situaci. Respondenti jsou ochotni za službami dojíždět, avšak pouze s doprovodem.

VI.2.3 POPIS A STRUKTURA CÍLOVÉ SKUPINY OSOB SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Sběr dat probíhal formou 2 individuálních polostandardizovaných rozhovorů. Dotazovány byly 2 respondentky se sluchovým postižením v chráněné dílně.

VI.2.3.1 KONTEXT

Chráněná dílna sv. Kláry – Jedná se o charitní zařízení, které zaměstnává osoby s psychickým onemocněním a osoby se smyslovým postižením.

VI.2.3.2 ANALÝZA ROZHovorŮ

Jedna respondentka byla ze Znojma, jedna z obce Hnízdo.

Jedna respondentka má středoškolské vzdělání s maturitou a jedna vysokoškolské.

Jedna respondentka byla svobodná a jedna vdaná.

Obě žijí ve vlastním bydlení.

Absence služeb

Za největší nedostatek ve službách pro osoby se sluchovým postižením považují obě respondentky to, že ve Znojmě **schází tlumočnické služby**. Obě nejsou ochotné za tyto služby platit, ale jsou ochotné za nimi dojíždět.

„S tlumočnickem je to tady těžké. Málokdy mají čas. Raději kontaktuji Brno nebo Prahu, to je jednodušší.“

Bylo vyřčeno, že kvůli sluchovému handicapu a **bez tlumočnicka nemohou využívat ani nabízené služby na úřadech**.

Alarmující je, že **si nemohou přivolat záchrannou službu**, protože na sms zprávu záchranná služba nereaguje. Pro tyto případy lze doporučit tlačítko nouze.

Absence informací

Obě respondenty uvedly, že se cítí být nedostatečně informovány jak od lékařů, tak od úřadů.

„Největší problém je v komunikaci, málo lidí má tu trpělivost, že napíše, co chce. Např. v porodnici si lékařka se slyšícími maminkami dlouze povídala, všechno jim vysvětlila, ale se mnou se bála mluvit.“

VI.3 OSOBY S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM NEBO S CHRONICKOU NEMOCÍ

VI.3.1 SKUPINA OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

VI.3.1.1 POPIS A STRUKTURA CÍLOVÉ SKUPINY

Sběr dat probíhal formou individuálních polostandardizovaných rozhovorů.

Dotazováno bylo **7 respondentů** – tři ženy a čtyři muži.

Z toho:

- **4** respondenti žijící v domácím prostředí – chráněné bydlení DPS Znojmo
- **3** respondenti žijící v domácím prostředí rodinného domu nebo bytu

VI.3.1.2 ANALÝZA ROZHovorŮ

Průměrný věk respondentů byl 40,7 let.

Čtyři respondenti mají trvalé bydliště ve Znojmě, ostatní respondenti mají bydliště jednotlivě v Hraběticích, v Příměticích a Hostěradicích.

Tři respondenti nepobírají příspěvek na péči. Čtyři respondenti pobírají příspěvek na péči. Průměrná výše příspěvku byla 5 500 Kč.

Využívané služby

Čtyři respondenti využívají pomoci pečovatelek z chráněného bydlení DPS Znojmo. Pečovatelky vypomáhají zdravotně postiženým s hygienou, zajištěním stravy, běžným úklidem, občas s dopravou k lékaři či na úřady a rehabilitacemi. Respondentům z chráněného domova také pomáhají jejich rodinní příslušníci. Svaz tělesně postižených pomáhá respondentům s dopravou za kulturou a také s masážemi a rehabilitací.

Nedostatky ve službách

Velké nedostatky vidí respondenti v nabídce vzdělání a pracovních míst pro zdravotně postižené. Uvítali by možnost kurzů na počítači. Další nedostatek je pro osoby zdravotně postižené v dopravních službách v hromadné dopravě i v možnostech domácích terénních služeb.

Ochota dojíždět za službami

Dva respondenti by byli ochotni dojíždět v okruhu 30km od místa bydliště, tři by byli ochotni dojíždět v závislosti na svých možnostech (finance, přístup).

Dva respondenti by nebyli ochotni za službou dojíždět kvůli svým zdravotním problémům.

Informovanost

Čtyři respondenti uvedli, že mají dostatek informací. Informace hledají na internetu nebo využívají pomoci Ligy vozíčkářů a Svazu tělesně postižených. V případě potřeby by se obrátili také na své pečovatelky.

„Projekt "Už zase skáču přes kaluže" poskytuje zdravotně postiženým odborné poradenství, aby si lépe našli práci.“

VI. 3. 2 DOMÁCÍ PEČOVATELÉ O OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Zkoumání této cílové skupiny probíhalo formou dotazníkového šetření.

Deset pečovatelů je rodinnými příslušníky osob se zdravotním postižením a jeden je bývalým zaměstnancem pečovatelského domu, který nyní pečuje o osobu se zdravotním postižením dobrovolně.

Průměrný věk osoby, o kterou se pečovatelé (respondenti) starají, je 66,9 let.

Deset osob se zdravotním postižením pobírá příspěvek na péči. U pěti osob se jedná o příspěvek na úplnou závislost, u dvou na těžkou závislost, u jednoho na středně těžkou závislost a u dvou na lehkou závislost. Jedna osoba zdravotně postižená nepobírá žádný příspěvek na péči.

Mezi respondenty je deset žen a jeden muž.

Průměrný věk respondentů (pečovatelů) byl 53 let. Šest pečovatelů dosáhlo středoškolského vzdělání bez maturity, čtyři středoškolského vzdělání s maturitou a jeden respondent má neukončené vzdělání.

Pět respondentů má trvalé bydliště ve Znojmě, dva v Božicích a po jednom v Slupi, v Hraběticích, v Chvalovicích a v Příměticích.

Všichni pečovatelé pomáhají osobám se zdravotním postižením s celodenní péčí.

Čtyři domácím pečovatelé uvedli, že pomáhají osobě se zdravotním postižením se všemi činnostmi, dalších sedm uvedlo, že využívají i pomoci jiných osob. Tři pečovatelé využívají služeb charity k občasné celodenní péči a k rehabilitacím. Jeden respondent využívá služeb Domovinky. Dalším pečovatelům pomáhají jiní rodinní příslušníci, sousedé a lékaři.

Největší problém vidí domácí pečovatelé v nedostatku finančních prostředků na péči o osoby zdravotně postižené, např. příliš drahé rehabilitační služby. Dalším problémem je nezájem ze strany lékařů a zdravotníků nabízet služby pro zdravotně postižené, kteří jsou v domácí péči a kteří mají špatný přístup do jejich ordinací.

„Uvažovala jsem, že se kvůli lepším službám odstěhuji do Brna, přes stacionář sv. Damiána v Hradišti již není možná odlehčovací služba. Dokonce jsem ve stacionáři musela platit i za služby, jichž jsem nevyužívala.“

„V Hrušovanech u Brna se starají o postižené úplně jinak jak po rehabilitační strážce, tak po zdravotnické.“

Domácí pečovatelé by ocenili zejména větší příspěvky na péči, odlehčovací službu, rehabilitační pracovníky, kteří by mohli docházet do domu a také by velmi ocenili větší spolupráci se zdravotníky a obvodními lékaři (pravidelné kontroly, ošetření zubů atd.)

„Chtěla bych nějaké masáže a cvičení domů. Nechci dávat syna do nemocnice, protože se mi nelíbilo zacházení. Měl proleženiny, špatný typ katetru, který nesnáší.“

Většina domácích pečovatelů uvedla, že nejsou dostatečně informováni. Chybí jim informace o možnostech služeb pro osoby zdravotně postižené v domácí péči a také informace o příspěvcích. Čtyři pečovatelé jsou spokojeni s mírou informovanosti. Informace získávají skrze Domovinku, z časopisů, novin a z internetu. Někteří pečovatelé by se obrátili na Svaz tělesně postižených nebo na charitu.

VI. 4 OSOBY S DUŠEVNÍM NEBO DUŠEVNĚ CHRONICKÝM ONEMOCNĚNÍM

VI. 4.1 POPIS A STRUKTURA CÍLOVÉ SKUPINY

Sběr dat probíhal formou individuálních polostandardizovaných rozhovorů.

Dotazováno bylo 9 respondentů – šest žen a tři muži. Sedm respondentů je přímo uživateli sociálních služeb, ve dvou případech se jednalo o respondenty – účastníky projektu „Už zase skáču přes kaluže.“

Z toho:

- 7 respondentů v denním stacionáři nebo v chráněné dílně sv. Kláry,
- 2 respondenti v organizaci „Vozíčkáři Znojemska.“

VI.4.2 KONTEXT

Diecézní charita Brno, Oblastní charita Znojmo, chráněná dílna sv. Kláry. Jedná se o charitní zařízení poskytující možnost zaměstnání osobám s psychickým onemocněním.

Vozíčkáři Znojemska – Projekt „Už zase skáču přes kaluže“ je projekt na podporu zaměstnávání znevýhodněných osob. Obsahuje psychologickou poradensko–metodickou pomoc při řešení individuálních problémů a diagnostický přístup ke klientům úřadu práce se snahou zpracovat návrh kariérového plánu.

VI.4.3 ANALÝZA ROZHovorů

Průměrný věk respondentů byl 36 let.

Šest respondentů má trvalé bydliště ve Znojmě, ostatní v malých obcích.

Tři respondenti mají základní vzdělání, tři jsou vyučeni, dva mají maturitní zkoušku a jeden respondent má vysokoškolské vzdělání .

Tři respondenti uvedli, že jejich rodinný stav je svobodný/á, čtyři žijí v manželském svazku a jeden respondent je rozvedený.

Žádný z respondentů nepobírá příspěvek na péči.

Téměř všichni respondenti žijí v domácím prostředí, pouze jeden respondent žije v zařízení sociálních služeb, konkrétně v azylovém domě.

Využívané služby

Čtyři respondenti využívají sociální službu denní stacionář při Oblastní charitě ve Znojmě a jeden občasně denní stacionář při psychiatrickém oddělení Znojenské nemocnice, tři pracují v chráněné dílně a dva navštěvují kurzy projektu „Už zase skáču přes kaluže“, což však není přímo registrovaná sociální služba. Jeden využívá pobytovou sociální službu azylové bydlení. Dva ještě dále uvedli sociálně-aktivizační službu při Tyflocentru.

Nedostatky v sociálních službách

Většina respondentů jako největší nedostatek uváděla **absenci nebo nedostatečnou kapacitu některých služeb.**

Pět respondentů uvedlo, že **chybí chráněné bydlení.** Dva z nich by rádi bydleli případně i v domě s pečovatelskou službou, ale dle svých tvrzení nebyli přijati kvůli předsudkům lidí vůči psychiatrickým pacientům.

„Normální samostatné bydlení je nemožné, protože invalidní důchod je malý. Proto je lepší bydlet s rodiči. Člověk tak ale ztrácí soukromí.“

Dále bylo zmíněno, že schází **nízkoprahové zařízení pro osoby bez přístřeší s psychiatrickými problémy.**

Lidé s duševním onemocněním by uvítali **více míst v chráněných dílnách nebo jiný způsob pracovního uplatnění.** V současné době dva respondenti pracují v chráněné dílně, což hodnotí velmi pozitivně. Dva respondenti se účastní projektu připravujícího na zaměstnání, jedna respondentka je zaměstnána v Tyflocentru a jeden respondent roznáší letáky.

„S mým postižením je vzdělání těžké a sehnat si práci ještě těžší. Jsem ráda za chráněné dílny.“

„Mám strach z otevřených prostor a většího množství lidí. Zaměstnán bych chtěl být v malém prostoru a v malé skupince lidí.“

„Je pro mě důležitý kontakt s lidmi.“

„Nepřijali mě do Kauflandu jako uklízečku, protože naznali, že bych mohla někoho ohrozit.“

„Kvůli nemoci nebylo možné se vzdělávat. Nesnesu pravidelnost, nadchnu se, ale pak to opadne...“

„Vyhovovala by mi příležitostná práce s vyšším výdělkem. Třeba vydělat si něco za měsíc, kdy je mi dobře a pak třeba dva měsíce nepracovat.“

Byla zde také artikulována **potřeba sociálně-aktivizační služby pro osoby s duševním onemocněním.**

„Chybí tu něco akčnějšího, něco jako mají nevidomí v Tyflocentru. Chybí mi volnočasové aktivity, třeba plavání, divadlo, procházky ve skupině. Nemáme ale ZTP, to je taky problém, že nepatříme do slevových skupin.“

Další uvedené problémy

Bylo zmíněno, že ve Znojmě schází **obezitologická poradna**. Psychiatričtí pacienti mají dle respondentky často problémy s obezitou. Prozatím je řeší konzulacemi přes Skype.

Dále schází **levné ekonomicko-právní poradenství** a dokonce bylo mezi scházejícími službami zmíněno **psychologické poradenství**.

V názoru na **informovanost** o sociálních službách se reakce respondentů lišily. Šest respondentů nevedlo žádnou oblast, kde by jim informace scházely. Dvakrát byla vyjádřena nespokojenost s úřady, že zde osobám s duševním onemocněním podávají málo informací.

„Je problém orientovat se v sociálních dávkách. Nevíme, jestli máme nárok na příspěvek na bydlení.“

Ochota dojíždět a platit za služby

Naprostá většina respondentů uvedla, že by nebyla ochotna za požadovanou službou dojíždět a pokud ano, tak pouze na krátkou vzdálenost. Jeden respondent by byl ochoten dojíždět i do Brna.

Většina respondentů není ochotna za služby platit a pokud ano, tak pouze částečně.

„Peněz mám málo. Tak bych asi neměl ani na to dojíždění.“

VII. CÍLOVÁ SKUPINA DĚTI, MLÁDEŽ DO 26 LET A RODINA

VII.1 SKUPINA MLÁDEŽE SDRUŽENÉ KOLEM NÍZKOPRAHOVÉHO ZAŘÍZENÍ KLUB COOLNA VE ZNOJMĚ

VII.1.1 KONTEXT

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež KLUB COOLNA Znojmo

Výraz "NÍZKOPRAHOVÝ" znamená "dostupný pro členy cílové skupiny." Jsme pro mládež zázemím, možností scházet se s vrstevníky a místem pro jejich vlastní aktivity. Můžou u nás bezplatně vyhledat radu a pomoc. Prevencí usilujeme o to, aby všichni mladí lidé obtížné situace zažívali v co nejmenší míře a uvědomili si potenciální rizika. Bezplatně poskytujeme základní a odborné sociální poradenství, psychologické poradenství a volnočasové aktivity.

Co uživatelé mohou

- posedět,
- zahrát kulečnick, stolní fotbal nebo hokej a Šprtec, šipky, stolní tenis, apod.,
- využít kytary, bicí soupravu, taneční podložky, výtvarné potřeby, internet,
- přečíst časopisy a tematické knížky,
- něco se naučit, podívat se na film,
- poznat nové přátele, poradit se,
- řešit své problémy,
- účastnit se akcí, které vymyslí, navrhnu nebo (po)můžou organizovat.

Pro koho je centrum určeno

- **mládež** ve věku **15-20 let** (volnočasové aktivity, základní a odborné sociální poradenství, psychologické poradenství),
- **mladé dospělé** ve věku **21-26 let** (základní a odborné sociální poradenství, psychologické poradenství).

(zdroj: www.znojmo.caritas.cz/02nasezarizeni/coolna.php)

VII.1.2 ROZHOVOR S VEDOUcí KLUBU COOLNA

Před samotným FCG jsme hovořili s vedoucí klubu COOLNA, která nám sdělila, že do jejich klubu chodí převážně romská mládež i když klub není zřízen prvořadě pro ni.

Vedoucí klubu nám sdělila, že mládež do 21 let může v klubu hrát hry, scházet se, účastnit se akcí, které klub pořádá, a prostory využívat i pro činnosti, které si návštěvníci sami vymyslí a v součinnosti s pracovníky klubu uspořádají. Pro mladé dospělé (od 21 do 26 let) je v COOLNĚ dostupné poradenství jak sociálního, psychologického či ekonomického charakteru (např. pomoc při hledání zaměstnání, rada ohledně vzdělávání, rada v rodinných a soukromých záležitostech apod.) Tyto uživatele se snaží motivovat k hledání práce, osamostatnění se a popřípadě motivovat k ukončení vzdělání nebo k následnému vzdělávání (podle slov vedoucí má většina uživatelů pouze sedm tříd základní školy, pouze jeden z chlapců se učí v oboru kuchař/číšník, ostatní vzdělání považují za zbytečné, i když intelektem by na ukončení základní školy i na další vzdělání většina z nich měla).

Vedoucí centra také uvedla, že s romskou mládeží je poněkud odlišná spolupráce. Jako problematické vidí kulturní odlišnosti. Řešením tohoto problému a tím i prolomení bariér je možnost zaměstnat v klubu vychovatele romského původu, který kulturu a smýšlení dětí a mládeže lépe pochopí a dokáže zprostředkovat komunikaci mezi návštěvníky klubu a jejími odbornými pracovníky (psycholog, sociální pracovník apod.).

Celkově hodnotila spolupráci s klienty v centru za velice složitou zejména proto, že nefunguje komunikace mezi centrem a rodinami dětí. Rodiny působí spíše jako rušivý element. Zejména v otázce vzdělání je to viditelné. Podle slov vedoucí centra rodiče romských dětí neumějí pořádně řeč, a proto nemohou své děti doučovat nebo jim se školou pomáhat. Rodiče nechtějí ani doučování dětí od jiných osob, např. v centru, protože mají obavu, aby děti nebyly chytřejší. Romská komunita podle vedoucí centra obecně nepovažuje vzdělání za kapitál, který by se dal v životě uplatnit, jsou zaměřeni na pomoc v rodině, na udržování širokých rodinných svazků, a proto se mladí velice brzy sezdávají a mají děti. Podle slov vedoucí, čím více dětí rodina má (respektive muž), tím více je vážená ve zbytku romské populace.

Co se týče organizování času a aktivit v centru COOLNA, je to díky charakteru jejich uživatelů velice obtížné. Rozvrh času (např. ve čtvrtek se jde do kina) nefunguje. Romská mládež žije "tady a teď" a v plánování je maximálně jeden den dopředu. V případě, že se rozhodnou jít do kina v pondělí, jdou v pondělí, na časový plán se nehledí.

VII. 1.3 ANALÝZA SKUPINOVÉ DISKUSE

VII.1.3.1 ZVOLENÁ METODA

Jak vyplynulo z jednání se zástupci řídicí skupiny KPSS Znojmo (viz zápis z jednání, který tvoří přílohu této zprávy), bylo rozhodnuto zařadit do zjišťování mimo jiné také klienty (návštěvníky) nízkoprahového klubu COOLNA.

Pro zkoumání byl zvolen kvalitativní přístup focus group (skupinová diskuse). Důvodem zvolení této metody byl zájem získat hlubší vhled do zkoumané problematiky a detailně identifikovat potřeby této skupiny uživatelů sociálních služeb.

VII.1.3.2 ORGANIZACE SKUPINOVÉ DISKUSE

Skupinová diskuse byla realizována dne 5.10.2010 v odpoledních hodinách a zúčastnilo se jí celkem 5 chlapců, kteří nízkoprahové zařízení COOLNA ve Znojmě navštěvují. Věk účastníků byl od 16 do 18 let. Ani jeden z účastníků diskuse neměl stálé zaměstnání, dva účastníci stále navštěvují školu, tři chodí občas na brigády.

Místem konání skupinové diskuse byly prostory klubu COOLNA.

Před skupinovou diskusí proběhl rozhovor mezi moderátorkou diskuse a vedoucí nízkoprahového centra, která sdělila několik informací o centru COOLNA a o jeho návštěvnících, upozornila moderátorku, že skupina romských chlapců je velice svébytná a je možné, že se celá skupina "rozpadne" ihned v úvodu, protože to klienty nebude jednoduše bavit a od diskuse odejdou.

Podkladem pro průběh diskuse byl scénář s jednotlivými indikátory a otázkami, které se v rámci diskuse dále prohlubovaly. Průběh diskuse byl pro účel vyhodnocení zaznamenán formou audionahrávky.

VII.1.3.3 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ÚČASTNÍKŮ DISKUSE A JEJÍ PRŮBĚH

Skupina vykazovala po celou dobu konání diskuse vysokou míru komunikativnosti. Diskutující působili občas zaujatě vůči diskutovaným tématům, zejména vůči těm, která se týkala romského způsobu života a vzdělávání. Celkově lze skupinu hodnotit jako komunikativní z hlediska schopnosti vyjadřovat se k diskutované problematice.

V rámci diskuse byla identifikována řada inspirativních názorů a námětů, o kterých se domníváme, že mohou být pro zadavatele využitelné v procesu komunitního plánování sociálních služeb.

VII.1.3.4 VÝSLEDKY SKUPINOVÉ DISKUSE

O klubu COOLNA se dozvěděli zprostředkovaně. O klubu jim řekl pracovník knihovny kam dříve chodili. Když přišli poprvé, budova a nynější prostory se teprve opravovaly.

"Počkali jsme si na otevření a od začátku provozu sem pravidelně chodíme."
(COOLNA je nyní otevřena rok a půl.)

V COOLNĚ je baví především to, že se mohou učit vařit, hrát na bubny a obecně "trávit volný čas." Žádné jiné požadavky na volnočasové aktivity nemají. Celá diskutující skupina se shodla, že jim klub naprosto vyhovuje a žádné změny na úpravu režimu, programu nebo nabídky aktivit je nenapadají.

Nemají pocit, že by klub měl být otevřen delší dobu nebo v jiný čas, prostě když otevřeno není chodí po městě nebo tráví čas doma se svými přáteli. Jiný klub pro mládež ve Znojmě není, takže čas mimo domov tráví především zde.

S ostatními návštěvníky klubu nemají problém, uvádí, že si zde našli kamarády, se kterými se potkávají i mimo klub. Velkou roli zde hraje i příbuzenství, které v romské komunitě hodně znamená. Tři účastníci diskuse byli vzdálení bratřenci, takže se potkávají také v rámci rodiny.

Na otázku, zda se jim líbí (hodí), že je COOLNA umístěna na hlavním náměstí ve Znojmě, odpovídají shodně "ano." V centru všichni účastníci bydlí, a kdyby byl klub zřízen třeba na sídlišti nebo na okraji města, nedojížděli by tam. Líbí se jim, že jsou kolem COOLNY na náměstí obchody, kavárny a hospody.

Na otázku, zda je v centru města ještě nějaké vyžití, odpověděli, že je ve městě vybudováno hřiště u školy, kam není problém kdykoli přijít a hrát např. fotbal. S trávením volného času dle výpovědí respondentů nemají žádný problém.

Na otázku, co jim ve městě ještě schází, co si myslí, že by bylo dobré změnit, odpověděli, že chybí značkové obchody a déle otevřené obchody. Toto téma nebylo součástí scénáře a proto jej moderátorka dále nerozvíjela.

Na otázku, zda mají k pracovníkům klubu důvěru, odpověděli účastníci diskuse, že ano, ale se svými problémy za nimi pro radu nechodí nebo jen málo. Raději své problémy řeší v kruhu vlastní rodiny. Jen jeden z účastníků uvedl, že když měl problém s "pracákem", pracovnice centra mu jej pomohla vyřešit. Jinak se všichni respondenti shodli na tom, že vážné problémy řeší doma.

Romská mládež si je vědoma své kultury a je na ni hrdá. Jeden z účastníků vystupoval i na romském festivalu, řekl, že je hrdý na svůj původ.

Diskuse byla občas přerušována tím, že účastníci začali mluvit romským jazykem.

Pouze jeden účastník ze šesti absolvoval devátou třídu a nyní je v učebním oboru „kuchař“. Ostatní respondenti se ke vzdělání vyjadřovali spíše pohrdavě.

Na otázku, co budou dělat až do klubu nebudou moci chodit, protože je klub zřízen jen pro uživatele do 21 let, byla zaznamenána odpověď, že za dva roky již budou mít dvě děti, takže je otázka volného času v budoucnu netrápí.

Na otázku, zda by chtěli, aby jejich děti jednou studovali, odpověděli, že neví, že *"za deset let bude jiný svět", "nevím, co bude za pět dní, natož třeba za deset let."*

Respondenti uvedli, že si shání brigády spíše ojedinele. Důvodem je mimo jiné také negativní zkušenost. Stalo se jim, že si jeden měsíc vydělali *"více než mohli a vzali jim sociálku"*, takže se cítili být podvedeni.

Z výpovědí respondentů vyplynulo, že "sociálku" musí automaticky dostat, ale rádi by si k tomu ještě přivydělali bez omezení.

Celkově se skupina zdála být se svým životním stylem spokojená, budili dojem, že nechtějí ve svém životě nic měnit, spíše si užívají a těší je, že se o ně někdo zajímá.

Romský pracovník v klubu

Na otázku, zda by brali v klubu romského asistenta, odpověděli, že ano, ale důvod k tomu, proč by ho chtěli, neuvedli. Na škole romského asistenta měli, ale ten jim s ničím nepomáhal.

Víkendové akce

Na otázku, zda by brali, kdyby se klub provozoval i o víkendu, řekli: *"Jo, to bychom brali, klidně bychom dali i padesát korun a šli si zahrát fotbal, ale oni nejsou schopni to zařídit."*

"My bychom byli rádi, kdyby třeba v sobotu jsme se potkali, osm kluků nebo víc, udělali týmy a hráli turnaj, ale v sobotu a v neděli tu nic není, možná kdyby tu byl romský asistent, tak by to třeba zařídil."

Na otázku, zda by jim nevadilo platit o víkendech do klubu vstup nebo si nějaké aktivity platit, odpověděli, že by jim to vůbec nevadilo.

Shrnutí

Jak ze skupinové diskuse vyplývá, respondentům vyhovuje umístění klubu i otevírací doba od pondělí do pátku. Ocenili by provoz klubu o víkendech, za víkendový vstup by byli ochotni platit.

Pracovníkům klubu klienti důvěřují, ale pro rady za nimi příliš nechodí. Jsou více vázáni na rodinu a na jejím mínění jim více záleží.

Obecná konstatování

COOLNA by se měla jako zařízení podporovat. Působí jako prevence negativních jevů u mládeže, kde absentuje výchova od rodiny, klub ji částečně nahrazuje. Klienti jsou tu motivováni k dokončení základní školní docházky a ke změně životního stylu, je zde pro ně připravena odborná pomoc.

Užitečné by mohlo být zaměstnat romského vychovatele, který by měl potřebný vhled do romské kultury a zprostředkoval by komunikaci, nejen mezi klienty a centrem, ale i mezi centrem a rodinami klientů, což by bylo vhodné zejména kvůli otázce školní docházky.

VII.1.4 ANALÝZA ROZHOVORŮ

Sběr dat probíhal formou individuálních polostandardizovaných rozhovorů.

Dotazováno bylo celkem **10 respondentů** – 10 chlapců. Dotazování byli v **nízkoprahovém klubu Coolna** ve Znojmě.

Průměrný věk respondentů byl 16,6 let.

Služby zařízení a spokojenost respondentů

Respondenti se o službách centra dozvěděli většinou od svých kamarádů. Mezi motivy, díky kterým respondenti navštívili centrum patří zvědavost a vidina zábavy.

Předtím než respondenti začali centrum navštěvovat, se věnovali nejčastěji sportovním aktivitám, především hraní fotbalu. Dalšími činnostmi byl pobyt venku s kamarády a čas trávený u počítače.

Respondenti mají přehled o možnostech, které zařízení nabízí. Mezi jejich nejoblíbenější činnosti v centru patří stolní fotbal, hraní her na počítači nebo Nintendo Wii a ping-pong.

Většina respondentů je se zařízením klubu i s otvírací dobou spokojena. Pokud by něco měnili, pak pouze v rámci vybavení klubu, konkrétně by chtěli více počítačů, televizi, či playstation. Jeden respondent uvedl, že by mohl být prostor klubu větší.

Respondenti jsou spokojeni s chováním pracovníků i s jejich případnou pomocí a taktéž jsou téměř všichni spokojeni s kolektivem, který se v centru utvořil.

Využití jiných zařízení a koníčky respondentů

Další zařízení již respondenti nevyužívají. Jejich koníčkem je nejčastěji sport, především fotbal. Jeden respondent uvedl, že by rád hrál fotbal, ale nemá na to finance.

Vzdělání

Šest respondentů do školy nechodí. Další respondenti uvedli, že jim škola jde vcelku dobře a doučování nepotřebují, protože jim s učením pomáhá rodina, která je také podporuje v dalším studiu.

Sourozenci

Respondenti s počtem sourozenců v rozmezí 1-5 si pomáhají. Dva respondenti, kteří uvedli vyšší počet sourozenců nežli 5, si nepomáhají.

Možnosti vyžití pro mladé lidi ve Znojmu

Čtyři respondenti nejsou obecně spokojeni s možnostmi, které Znojmo nabízí mladým lidem. Chybí jim zařízení, kde se mohou mladí lidé scházet. Jeden respondent uvedl, že mu chybí zařízení pro romské etnikum. Pět respondentů je s možnostmi ve městě spokojeno.

„Zařízení, kam můžu chodit, je dostatek. Rád chodím na plavání, do sauny a na diskotéky.“

„Chtěl bych tu mít větší obchody jako např. Vaňkovku, kde bych mohl trávit volný čas.“

„Moc možností pro mladé lidi tu není. Není dobře dostupná hala. Chtěl bych více sportovních zařízení. Přál bych si, aby mi pojišťovna poskytla možnost chodit do takových zařízení zadarmo.“

Čtyři respondenti uvedli, že pro ně nejsou kulturní a sportovní akce finančně dostupné a musí si z nich proto často vybírat.

Pomoc s problémy

Většina respondentů by své problémy řešila s rodinnými příslušníky. Tři respondenti uvedli, že by si své problémy řešili sami. Co se týká problémů s drogami či šikanou, obrátili by se nejčastěji na své kamarády, na školu nebo na pracovníky klubu.

VII.2 DOMÁCNOSTI SOCIÁLNĚ SLABÝCH RODIN

VII.2.1 POPIS A STRUKTURA CÍLOVÉ SKUPINY

Sběr dat probíhal formou individuálních polostandardizovaných rozhovorů. Dotazováno bylo celkem **12 rodin** – 12 dospělých a 5 dětí (z rodičů 9 žen a 3 muži). Všechny rodiny byly navštíveny ve svých domácnostech.

VII.2.2 ANALÝZA ROZHOVORŮ

Průměrný věk dospělých respondentů je 40 let.

Po dvou uvedli rodiče trvalý pobyt ve Znojmě, v Šatově a v Božicích. Po jednom pak v Žerůtkách, Korolupech, Trutnově, Černé Hoře a Bojanovicích.

Tři respondenti mají neukončené nebo ukončené základní vzdělání a devět respondentů má středoškolské vzdělání bez maturity.

Čtyři respondenti byli svobodní, tři respondenti byli sezdání a pět respondentů bylo rozvedených.

Dvě rodiny mají po dvou dětech, tři rodiny po třech dětech, stejně tak tři rodiny mají čtyři děti, dvě rodiny mají dětí pět, jedna rodina má šest dětí a jedna rodina má dětí sedm. Věk dětí se pohyboval od půl roku do 24 let a jeho průměr je 10,3 roků. Osm rodin žije v rodinném domě nebo bytě. Tři rodiny žijí v zařízení sociálních služeb a jedna rodina se zařadila do kategorie: žiji přechodně v zařízení sociálních služeb – nemám domov – jsem osoba bez přístřeší.

Využívané služby

V devíti případech využívají respondenti služeb charity – rodinný sociální asistent, poradce, který rodinám pomáhá například s komunikací s úřady, s hledáním práce, s finančním rozpočtem rodiny, s výchovou dětí. Charita také rodinám pomáhá se zlepšením jejich bydlení, zabezpečením hmotných prostředků (nábytek do dětského pokoje apod.). Tři rodiny využívají služeb Domova pro matky a otce v tísni.

Absence služeb

Respondenti uvedli, že největší problém, u kterého neví, s kým se poradit, je bydlení. Postrádají sociální bydlení nebo levnější ubytování. Přímou také uvedli:

„Sociální byty, kde bychom mohli bydlet všichni – celá rodina.“

„V Božicích mají sociální byty, ale starosta upřednostňuje místní.“

„Sociální byty jsou moc malé, mám sedm dětí.“

Dále pak uvedli problémy se sháněním práce, finanční problémy nebo třeba, že nemají doma zavedenou elektriku. V rámci sociálních služeb jim pak ještě chybí i právník, který by pomohl řešit jejich majetko-právní záležitosti.

„Máme soudem přiděleného bezplatného právníka, ale máme pocit, že se mu do toho našeho sporu o dům moc nechce. Placeného právníka si nemůžeme dovolit. Chtěli bychom právníka, který by se za nás bil.“

V odpovědích na otázku absence služeb přímo pro rodiny s dětmi uvedli respondenti, že ve Znojmě jim nechybí nic, ale v malých obcích, ve kterých žijí, jim chybí mateřské centrum, kroužky pro děti, hřiště nebo bazén. Jedna respondentka sháněla logopeda a další hlídání dětí.

Ochota dojíždět za požadovanými službami

Naprostá většina respondentů není ochotná, v případě, že by požadovaný druh pomoci (služby) nebyl dostupný v rámci jejich města, za pomoci dojíždět, a to z finančních důvodů. Dva respondenti, jejichž problémem bylo zajistit si bydlení, uvedli, že by byli ochotni přestěhovat se do jiné obce.

Vzdělání a volný čas dětí

Na otázky typu: „Co pro vás znamená vzdělání dítěte? Podporujete své dítě ve škole, při učení? Čeho byste chtěli, aby vaše dítě v životě dosáhlo?“ respondenti odpověděli shodně, že vzdělání svých dětí podporují a pomáhají jim při učení. Dva respondenti upřesnili:

"Ano, podporujeme, ale nechceme je do ničeho tlačit, když jim to nepůjde. Kdyby měly výuční list, budeme spokojení."

"Chci, aby děti dosáhly nejvyššího vzdělání, budou mít lepší život."

"Chtěla bych, aby se naučily něco do života, aby to pak mohly využít."

"Hlavně, aby byly vyučené a měly zaměstnání."

"Chci, aby se vyučily, aby měly práci v oboru."

"Ať nejsou chudáci jako já."

Prostředky na vzdělání a volnočasové aktivity dětí

Více než dvě třetiny respondentů uvedly, že nemají finanční prostředky ani na školní pomůcky, natožpak na kroužky svých dětí, proto jejich děti žádné kroužky nenavštěvují.

"Dcera se vzdala zájmových aktivit ve prospěch rodinného rozpočtu."

Dvě rodiny uvedly, že jim při zajišťování školních potřeb vypomáhá asistentka pro rodiny z charity.

"Z charity mi přinesli sešity, tužky, barvy, pastelky - bylo toho jen pro jednu holku, dcery si to rozdělily."

Jedna rodina uvedla, že jim sociální odbor vypomohl zajistit a zafinancovat letní tábor pro jejich dítě.

VIII. CÍLOVÁ SKUPINA OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM A OSOBY V KRIZI

VIII.1 SKUPINA OSOB SDRUŽENÝCH KOLEM AZYLOVÉHO DOMU VE ZNOJMĚ

VIII.1.1 ZVOLENÁ METODA

Pro zkoumání této cílové skupiny byl zvolen kvalitativní přístup focus group (skupinová diskuse). Důvodem zvolení této metody byl zájem identifikovat hlubší vhled do zkoumané problematiky a identifikovat případně některé latentní potřeby této cílové skupiny.

Jak vyplynulo z jednání se zástupci ORP Znojmo ze dne 9.11.2010 (viz zápis z jednání, který tvoří přílohu této zprávy), zástupci ORP Znojmo pocítují potřebu zajistit si nezávislým způsobem zpětnou vazbu názorů, postojů a potřeb u skupiny osob ohrožených sociálním vyloučením a vytvořit si ucelený obraz o skutečných aktuálních potřebách u této skupiny osob.

VIII.1.2 ORGANIZACE SKUPINOVÉ DISKUSE

Skupinová diskuse byla realizována dne 9.11.2010 od 9.00 hod. a zúčastnilo se jí celkem 18 osob sociálně slabých nebo osob v krizi. Místem konání skupinové diskuse byly prostory Azylového domu pro muže na ulici Přímětická 42 ve Znojmě. Podkladem pro průběh diskuse byl scénář s jednotlivými indikátory a otázkami, které se v rámci diskuse dále prohlubovaly. Scénář byl se zástupci ORP Znojmo konzultován. Účastníci skupinové diskuse byli za účast na diskusi finančně gratifikováni.

Průběh diskuse byl pro účel vyhodnocení zaznamenán formou videonahrávky.

VIII.1.3 POPIS A STRUKTURA ÚČASTNÍKŮ DISKUSE

Všech osmnáct účastníků diskuse využívá bydlení v azylovém domě. Délka pobytu v zařízení se liší. Část respondentů je v azylovém domě řadu let, jiní pouze několik týdnů.

Naprostá většina respondentů pochází ze Znojma a spádových obcí. **Nikdo z účastníků diskuse nežije v manželském soužití. Nikdo z respondentů nemá trvalé zaměstnání.** Z větší části se jedná o osoby, které ztratily zaměstnání

v posledních dvou letech, čtyři respondenti jsou v invalidním nebo starobním důchodu a tři jsou po výkonu trestu. V hmotné nouzi je více než polovina respondentů již delší dobu – několik let. **Naprostá většina z nich se do hmotné nouze dostala na základě celé řady životních událostí. Především kvůli rozvodu, ztrátě bydlení a ztrátě zaměstnání. V dílčích případech ztratili respondenti bydlení kvůli rozchodu s přítelkyní, úmrtí přítelkyně, kvůli exekuci majetku – nemovitosti nebo výkonu trestu.**

Téměř nikdo z respondentů nezvažuje možnost využít sociální bydlení např. v Brně. Někteří respondenti v minulosti bydleli mimo Znojmo (např. v Brně – Armáda spásy, nebo na firemní ubytovně v severních Čechách), ale po čase se vrátili zpět do Znojma. Část respondentů žila před příchodem do azylového domu u známých, u rodiny nebo např. v zahradní chatce nebo ve vojenském bunkru. Tři respondenti bydleli před příchodem do azylového domu v komerční ubytovně (penzionu) na Znojmsku, který byl však uzavřen.

VIII.1.4 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ÚČASTNÍKŮ DISKUSE A JEJÍ PRŮBĚH

Skupina vykazovala vysokou míru komunikativnosti. Od začátku diskuse byli účastníci velmi otevření a připraveni sdělovat své názory a postoje.

Nikdo z diskutujících nepůsobil zaujatě vůči diskutovaným tématům. Celkově lze skupinu hodnotit jako kvalitní z hlediska schopnosti vyjadřovat se konkrétně k diskutované problematice. V rámci diskuse zazněla řada inspirativních názorů a námětů, o kterých se domníváme, že mohou být pro zadavatele využitelné v procesu komunitního plánování sociálních služeb. Diskusi byla přítomná také vedoucí azylového domu, která se však do diskuse z metodologických důvodů nezapojovala.

VIII.1.5 ANALÝZA VYHODNOCENÍ SKUPINOVÉ DISKUSE

Absence nabídky práce a zadluženost některých respondentů

Nedostatečná nabídka práce, především dlouhodobé „dobře placené“ práce, **je hodnocena částí respondentů jako zásadní problém**, který je limituje v možnosti začlenit se do „normálního“ života.

Limitem pro resocializaci dílčí části účastníků diskuse je také jejich zadluženost a vymáhání jejich dluhů formou exekuce. Vzhledem k exekutivnímu vymáhání jejich dluhů je pro ně neefektivní hledat si trvalou práci. O všechny

vydělané finanční prostředky by automaticky přišli v momentu, kdy by byly připsány na jejich účet. Převod výtěžku na účet zaměstnance dnes uplatňují téměř všichni zaměstnavatelé. Někteří účastníci diskuse proto současný stav „nezaměstnanost“ neřeší, jsou vyrovnání s tím, že ho z hlediska svého postavení nejsou schopni změnit. Z výpovědi části respondentů vyplývá rezignovanost na možnost najít dlouhodobější „dobře placenou“ práci a současně nízká aktivita práci skutečně hledat. Sociální dávky vytvářejí u části respondentů elementární pocit jistoty.

Limitem pro možnost najít si trvalé zaměstnání je podle respondentů především:

- **obecně – nedostatek pracovních míst,**
- **zadluženost a exekuce účtů části respondentů,**
- **vyšší věk některých respondentů a s tím související snížený zájem zaměstnavatelů,**
- **zdravotní problémy a handicapy,**
- **problematická minulost,**
- **absence trvalého bydliště (předsudky zaměstnavatelů).**

Dílčí část respondentů uvedla **neprovázanost rekvalifikací nabízených ÚP na skutečnou potřebu zaměstnavatelů a firem.** Rekvalifikace, které úřad práce nabízí, nejsou v některých případech zaměstnavateli požadovány.

„Úřad práce Vám nabídne rekvalifikaci na vysokozdvížený vozík. Vy rekvalifikaci uděláte. Potom Vás pošlou do firmy a tam Vám řeknou, ale to je málo. My potřebujeme, aby ten člověk uměl i skladovou agendu. Umíte pracovat s počítačem? Máte středoškolské vzdělání? Nemáte, tak nashledanou.“

„Úřad práce nás posílá na motivační kurzy, kde vás učí, jak se podává ruka při hledání zaměstnání. Dělají z lidí úplné pitomce.“

Diskutována byla i snížená možnost přístupu majoritní části sociálně slabých k určitým pracím.

„Opakovaně jsem se neúspěšně snažil získat práci u Městské zeleně. Tam se nedostanete, tam máte utrum. Když tam přijde Rom nebo Romka, tak je vezmou okamžitě, přednostně, vy máte smůlu protože nejste Rom.“

Řada účastníků diskuse vyzkoušela v období jejich nezaměstnanosti nárazovou práci formou brigád. Přístup respondentů hledat aktivně alespoň krátkodobou práci však naráží na řadu bariér. Krátkodobé brigády podle respondentů neřeší dlouhodobě jejich problém. Uvádí však, že kdo pracovat chce, brigádu si na Znojemsku najde. V létě je situace lepší než v zimě.

V motivaci aktivně hledat krátkodobou práci a brigády byly identifikovány bariéry. Tyto bariéry nejsou vytvářeny trhem práce, jeho nabídkou, ani přístupem některých zaměstnavatelů, ale spíše nastavením sociálního systému, který nemotivuje sociálně slabé občany aktivně hledat alespoň krátkodobou, sezónní práci.

„Brigády jsou, ale problém je v něčem jiném. Můžete jít v létě sbírat víno na vinohrad nebo brambory na pole apod. Pokud jdete na brigádu a vyděláte si např. 2 000 Kč, tam vám o celou vydělanou částku sníží výplatu dávky v hmotné nouzi. Nikoho nezajímá, že jste se musel do práce nějak dostat a platil jste dopravu, že jste si musel koupit svačinu, ráno si přivstat atd. To sociálku nezajímá. Strhnou Vám to všechno a hotovo.“

*„Dostali jsme nabídku od jednoho zaměstnavatele na deset dní práce v zemědělství. Budte v 7 ráno tam a tam. Doprava autobusem stála každý den 60 Kč. **To, co jsem si vydělal, tak mi následně vzali z dávek. Tak mi řekněte jaký má význam hledat si krátkodobou práci.**“*

V dílčích případech byl zaznamenán problém také s příplatky za absolvování rekvalifikace. ÚP připlatil v době absolvování rekvalifikace dvěma nezaměstnaným respondentům 800 Kč k dávce v nezaměstnanosti jako motivační bonus. Sociální úřad jim však částku 800 Kč následně strhnul z výplaty dávky v hmotné nouzi.

Alternativou tak bývá pro řadu respondentů práce na černo i přes skutečnost, že hrozí celá řada problémů. Respondenti často uváděli nízkou platební morálku

zaměstnavatelů, jejich nesolidnost hraničící v některých případech s podvodným jednáním a vydíráním.

„Celý den jsme kopali a betonovali s kolegou hrobku. K večeru přišel majitel firmy dal nám pár korun a když jsme chtěli to, co nám původně slíbil, tak nám řekl, že nás udá, že jsme dělali na černo.“

„Zaměstnavatel řekne, že oficiálně napíše jenom část toho, co si máte vydělat a zbytek, že Vám doplatí, jenom tak, z ruky. Toho zbytku se většinou nedočkáte. Nemáte se kde dovolat. Nejsou to výjimky, normálně to takto běžně funguje.“

Za „dobře placenou“ práci s ubytováním na ubytovně by byla ochotna, i přes silné sepětí se Znojmem, odejít více než polovina respondentů. Všichni by se však do Znojma chtěli vrátit zpátky. **Dobře placená práce začíná podle respondentů na částce 15 000 Kč měsíčně „čistého.“** Na této minimální výši se shodují všichni respondenti. Např. částku 12 000 Kč považují všichni dotázaní za nedostatečnou na to, aby se vzdali sociálních dávek a odešli za prací ze Znojma.

Nedostatečné možnosti a nabídka bydlení pro sociálně slabé a vyloučené osoby. Většina účastníků diskuse se shoduje na nedostatku sociálně a ekonomicky dostupného bydlení ve Znojmě.

„Kromě azylového domu a dvou ubytoven (v Dobšicích a Příměticích) ve Znojmě nic není. Navíc ubytovna v Příměticích byla postavena na černo, bez povolení.“

Někteří účastníci diskuse uváděli, že v jiných městech jsou lepší možnosti pro bydlení sociálně slabých občanů.

„V Blansku mají podobný azylový dům, kapacitně menší, ale platí se tam jenom 40 Kč za den. To je 1 200 Kč měsíčně a tady (ve Znojmě) se platí 2800 Kč měsíčně a ještě se tváří jako bůh ví co Vám nedávají.“

V případě, že by museli respondenti z azylového domu odejít, téměř nikdo nebyl schopen říci, kde by hledal alternativní ubytování.

„Nevím, kam bych šel, nepřemýšlel jsem o tom.“

„Hledal bych nějakou ubytovnu, ale bývá to plné, tak nevím co bych dělal.“

Dílčí část respondentů by se obrátila při hledání alternativního ubytování na MěÚ odbor sociálních věcí a část respondentů na Úřad práce.

„Asi bych se obrátil na sociálku na město, aby mi něco poradili.“

„Zkusil bych to přes úřad práce, aby mi našli práci s ubytovnou.“

„Stačila by nějaká maringotka.“

Většina respondentů se shoduje na nutnosti výstavby holobytů, sociálních bytů, preferovali by kontejnerové bydlení jako např. ve Vsetíně.

„Ať postaví 30 – 50 kontejnerových bydlení např. v Příměticích. Místo tady na to ve Znojmě je. Ve Vsetíně nad tím Rómové ohrnují nos, ale my bychom takové bydlení brali všemi deseti.“

Respondenti by preferovali malometrážní byty, třeba kontejnerové nebo pokoje se sociálním zařízením. Preferovali by individuální bydlení, ale ani bydlení pro dvě nebo tři osoby by respondenti neodmítli.

Rozhodující je soukromí a dostupná cena tj. do 2000 Kč měsíčně bez inkasa.

„Stačí mít soukromí a volnost. Prostě, abych si mohl do svého bydlení pozvat návštěvu a cítil se tam jako doma.“

Kdyby si respondenti mohli vybrat mezi stávajícím bydlením v azylovém domě nebo bydlení v komerční ubytovně za stejnou finanční částku tj. 2800 Kč, téměř všichni by preferovali ubytovnu z důvodu větší volnosti.

Informační potřeby a absence sociálních služeb

Informace o možnostech a nabídce sociálních služeb ve Znojmě čerpali respondenti především prostřednictvím MěÚ odboru sociálních věcí, od sociální kurátorky a z úřadu práce. V dílčích případech také od známých a rodinných příslušníků. V rámci skupinové diskuse nezazněl požadavek na větší informovanost o možnostech a nabídce sociálních služeb.

Většina respondentů by přivítala možnost využít bezplatné právní služby a poradenství. Jeden respondent využil služeb bezplatného právníka prostřednictvím charity.

Podle většiny účastníků diskuse schází ve Znojmě denní stacionář pro osoby sociálně vyloučené.

„Pro bezdomovce tady nic není.“

„Určitě by to využívala spousta bezdomovců.“

Výplata části dávek v hmotné nouzi formou stravenek je kritizována všemi účastníky diskuse.

„Je určitá skupina lidí – např. cikáni, ale částečně i bílí, kteří, když dostanou dávku v hmotné nouzi, tak to skončí v automatech nebo to utratí za alkohol, tak tam to pochopím, že jim dají část dávky ve stravenkách, ale pro ostatní to je šikanování.“

„To by měli posuzovat individuálně na sociálním odboru komu dají stravenky a komu to dají v penězích.“

Pro řadu respondentů je výplata části dávky ve stravenkách neefektivní

„Když si potřebuji koupit jenom chleba a mám stravenku za 50Kč, tak mi zpátky nevydají. Musím si, ať chci nebo nechci, něco dalšího koupit.“

Stejně tak je poukazováno na skutečnost, že stravenky platí pouze v některých obchodních místech. V některých obchodních místech nelze stravenky uplatnit ani v době, kdy tam mají na některé druhy zboží slevy a jsou levnější než tam, kde stravenky uplatnit lze.

„Proč my si nemůžeme za ty stravenky nakoupit v Lidlu, kde stojí bochník chleba 20 Kč, ale musíme jít do Jednoty kde stojí 30Kč?“

„Zbytek ze stravenky v penězích Vám nevrátí, musíte si něco koupit nebo doplatit v penězích.“

„Nutí Vás něco si koupit i když to nepotřebujete, jinak o zbytek peněz přijdete.“

Respondenti navrhují, aby se stravenkami dalo platit ve všech obchodech.

VIII.2 OSOBY POBÍRAJÍCÍ DÁVKY V HMOTNÉ NOUZI

Prostřednictvím polostandardizovaného rozhovoru byly identifikovány potřeby, názory a postoje dalších pěti respondentů (tří žen a dvou mužů). Jednalo se osoby ve věku od 19 do 49 let. Pouze jeden respondent po výkonu trestu využívá ubytovnu, ostatní žijí v nájemném bydlení nebo u rodičů. **Nikdo z respondentů nemá trvalé zaměstnání.** Dva z nich se do hmotné nouze dostali na základě ztráty zaměstnání, jedna respondentka nenašla práci po ukončení učebního oboru, jeden respondent je po výkonu trestu a jedna respondentka hledá neúspěšně práci po mateřské dovolené. Jedna respondentka řeší současně problém se zadlužením a exekucí. **Nejčastěji se obrátili s žádostí o pomoc na Pracovní úřad ve Znojmě, Odbor sociálních věcí MěÚ ve Znojmě nebo na své rodiče.** Absenci finančně dostupného ubytování (bydlení) řeší pouze jeden respondent. Nikdo z respondentů nevyužívá ani v minulosti nevyužíval bydlení v azylovém domě.

Nedostatečná nabídka práce, především dlouhodobější práce, je hodnocena naprostou většinou respondentů jako zásadní problém, který je limituje v možnosti „normálně“ žít. Respondenti by uvítali především práci ve Znojmě, ale většina by byla ochotna i dojíždět (někteří i 80 km, např. do Rakouska). **Z výpovědi části respondentů však vyplývá rezignovanost, ale také nezájem aktivně práci hledat.** Bariéry pro uplatnění na trhu práce spatřují v nedostatečné nabídce pracovních příležitostí, ale také v rasistických předsudcích zaměstnavatelů, v záznamu v rejstříku trestů, v nedostatečné kvalifikaci a nedostatečné praxi.

Většina respondentů uvádí, že nemá kromě nedostatečné nabídky práce a nedostatku financí konkrétní potřebu nebo problém, se kterou by nevěděli, na koho se mají obrátit.

Nedostatek financí je permanentní problém, který respondenti řeší (kromě dávek v hmotné nouzi, dávek v nezaměstnanosti) také s pomocí rodičů, známých nebo příležitostnou nárazovou prací („prací na černo“). V dílčích případech by se obrátili v případě nouze o pomoc na MěÚ.

Všichni respondenti souhlasí s tím, že zřízení denního centra určeného osobám bez domova ve Znojmě je potřebné, ale pouze dva připouštěli, že by v případě potřeby denní centrum v budoucnu využívali. **Za sociálními službami není ochoten nikdo z respondentů dojíždět mimo Znojmo.**

VIII.3 OSOBY OHROŽENÉ UŽÍVÁNÍM NÁVYKOVÝCH LÁTEK

VIII.3.1 ZVOLENÁ METODA

Pro zkoumání této cílové skupiny byl zvolen kvalitativní přístup polostandardizovaná interview.

VIII.3.2 ORGANIZACE SBĚRU DAT

Sběr dat probíhal ve spolupráci s pracovníky sdružení Podané ruce. Respondenty byli klienti Kontaktního centra Netopeer. Podkladem pro dotazování byl zjišťovací nástroj – polostandardizovaný dotazník.

VIII.3.3 POPIS A STRUKTURA VZORKU RESPONDENTŮ

Prostřednictvím polostandardizovaného rozhovoru byly identifikovány potřeby, názory a postoje celkem pěti respondentů. Z toho byly dvě ženy a tři muži. Jednalo se o osoby ve věku od 22 do 42 let. Tři respondenti mají základní vzdělání, jeden výuční list a jeden maturitu. Tři respondenti nemají bydlení (osoby bez přístřeší). Dva respondenti bydlení zajištěno mají.

VIII.3.4 ANALÝZA VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ

Všech pět respondentů je uživateli drog. K drogám sáhli kvůli zvědavosti nebo řešení vztahových problémů. Čtyři z nich se v minulosti pokoušeli neúspěšně o léčení závislosti, většinou ústavní formou (Opava, Jihlava, Jemnice). Všichni čtyři současně uvádějí, že aktuálně nemají zájem o léčení své závislosti. Pouze jeden respondent možnost léčení závislosti zvažuje.

Všichni respondenti jsou v kontaktu se sdružením Podané ruce a využívají služby Kontaktního centra Netopeer. Především pak hygienický servis, výměnný program - výměna injekčního materiálu, informační servis, potravinový servis, internet a v dílčích případech také poradenství.

Všichni respondenti se cítí být dostatečně informováni o možnostech pomoci. Informace získávají často od pracovníků Kontaktního centra Netopeer nebo zprostředkovaně od známých. Nikdo z dotázaných nemá potřebu ani problém, který by neměl s kým řešit. Respondenti také neprojevují zájem o nějakou službu nebo pomoc, kterou by potřebovali a byla jim nedostupná.

Za sociálními službami jsou ochotni dojíždět mimo Znojmo pouze dva respondenti.

Všichni respondenti jsou nezaměstnaní. Dva dotazovaní ztratili zaměstnání v souvislosti s užíváním drog. Nabídka práce je podle respondentů na Znojemsku nedostatečná. **Bariéry pro získání zaměstnání jsou u této skupiny osob značné. Kromě jejich drogové závislosti je to také nízký stupeň vzdělání části z nich, nedostatečná kvalifikace, nedostatečná praxe, absence vlastního bydlení a zázemí, ale také motivace práci aktivně hledat.**

Nejvíce by třem respondentům v jejich situaci pomohlo sociální bydlení a části z nich také pomoc při hledání práce, možnost rekvalifikace a úspěšný pokus o abstinenci.

Pouze jeden respondent je spokojen s dostatkem zařízení pro lidi se závislostí ve Znojmě.

„Jedno K-centrum stačí.“

Ostatní respondenti by uvítali ve Znojmě větší nabídku služeb a zařízení pro drogově závislé.

Nejvíce by pomohly při předcházení užívání návykových látek podle respondentů dobré rodinné vztahy, fungující rodina, obecně lepší vztahy mezi lidmi, zázemí rodin, zájem rodičů o děti, ale také represe vůči výrobcům drog (tzv. vaříčům).

IX. SHRNUÍ ZÁKLADNÍCH ZJIŠTĚNÍ

Na základě analýz odpovědí respondentů identifikovaných s využitím kvantitativních a kvalitativních metodologických postupů lze uskutečnit stručné shrnutí základních zjištění potřeb, názorů a postojů zástupců jednotlivých cílových skupin uživatelů nebo potenciálních uživatelů sociálních služeb v ORP Znojmo.

SENIORŮ

Z celkem 52 dotázaných seniorů jsou více než dvě pětiny v pobytovém zařízení, téměř další dvě pětiny pobývají v domě s pečovatelskou službou a téměř pětina žije v přirozeném prostředí domova (byt, RD). Nejčastěji senioři využívají pomoc jiných osob při mimořádném úklidu, velmi často také s drobnými opravami, při běžném úklidu a zajištění stravy.

Více než tři čtvrtiny dotázaných seniorů se domnívají, že v místě bydliště je dostupná pečovatelská služba. Téměř třetina seniorů uvedla, že dostupnost nemocnice, na úřady nebo na poštu je dobrá. Podle názoru více než poloviny dotázaných osob v seniorském věku jsou služby od jejich bydliště umístěné daleko a dostupnost je komplikovaná. Respondenti uvedli, že zejména do nemocnice ve Znojmě musí mít odvoz sanitkou.

Více než tři čtvrtiny dotázaných seniorů by nebyly ochotny za službou dojíždět, měla by být poskytována v místě jejich bydliště. Téměř polovina dotázaných seniorů si myslí, že by služby měly být poskytovány zdarma.

Tři pětiny dotázaných seniorů uvedly, že kdyby si mohly vybrat, žily by v pobytovém zařízení pro seniory. Více než pětina respondentů by preferovala žít v domácím prostředí s pomocí rodinných příslušníků. Pouze minimum respondentů by preferovalo žít v domácím prostředí s využitím služeb profesionálních pečovatelů.

OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

OSOBY S MENTÁLNÍM A KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM

Rodiče dospělých potomků s mentálním a kombinovaným postižením shodně vyjadřovali obavy o kvalitu budoucího života svých dětí. Rodiče by preferovali chráněné bydlení. Další možností, jak situaci řešit, je změna zaměření zařízení Samuel. Těm klientům, kteří zestárnou a nepodaří se jim z různých důvodů v rámci

chráněného bydlení osamostatnit, by bylo potřeba nabídnout pokračování docházky do Samuela. Zařízení by se mělo podle respondentů postupně přeměnit na stacionář pro dospělé.

Rodiče se také zabývají otázkou pracovního uplatnění svých postižených potomků. Ideální variantou je pro ně chráněná dílna nebo chráněné pracovní místo s individuálním plánem.

Podle **rodičů školních dětí s mentálním a kombinovaným postižením** existuje celá řada sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením, ale většina rodičů o nich neví, informace o možnostech využívání sociálních služeb se k nim nedostanou. Respondenti uvedli, že si musí informace sami aktivně hledat. Respondenti by ocenili informace zejména ve chvíli, kdy se jim narodilo zdravotně postižené dítě, a to např. hned u praktického lékaře.

Vzhledem k tomu, že respondenti, kteří se zúčastnili skupinové diskuze, pocházeli z různých míst Znojemska, jedním z hlavních problémů který zmiňovali, byla centralizace veškerých služeb do Znojma. V okolí Znojma podle nich nejsou služby dostupné.

Většina respondentů měla děti ve věku, kdy začínali řešit problém kvality života svých potomků v dospělém věku. Podle respondentů ve Znojmě fungují pouze dva denní stacionáře – stacionář svatého Damiána a stacionář Samuel. Oba tyto stacionáře jsou jediné na celém Znojemsku a tak mají naplněnou kapacitu na několik let dopředu.

Podle většiny respondentů ve Znojmě zcela absentuje zařízení, kam by se dalo dítě umístit na dobu, kdy si rodič potřebuje něco zařídit. Respondenti uvedli zejména denní centrum nebo denní stacionář. Ideální by podle respondentů byl denní stacionář nebo flexibilní odlehčovací služba. Z výpovědí respondentů vyplynulo, že služby tohoto typu ve Znojmě neexistují a pokud ano, jsou neflexibilní a těžko dostupné.

Většina respondentů uvedla, že za veškerými službami musí se svými dětmi dojíždět vzhledem k faktu, že ve Znojmě neexistuje svozová služba. Za všechny služby, které respondenti se svými dětmi využívají, musí i platit.

Respondenti se shodli, že v této chvíli většina z nich ještě chráněné bydlení pro své děti aktivně neřeší, ale do budoucna o tuto sociální službu mají zájem. Pro dospělé osoby se zdravotním postižením na Znojemsku nic podobného nefunguje.

OSOBY SE SMYSLOVÝM POSTIŽENÍM

Všechny **osoby se zrakovým postižením** uvedly, že jsou se službami TyfloCentra spokojeni. Jako službu, která jim schází, uvedli kurz práce na počítači ve znojemské pobočce TyfloCentra. Osoby se zrakovým postižením by uvítali odstranění bariér ve městě, ve vstupech do obchodů či na ulicích. Uvedli také, že v hromadné dopravě je nekvalitní ozvučení.

Problémem osob se zrakovým postižením je pracovní uplatnění. To nachází většinou pouze v chráněných dílnách. Ve Znojmě je pouze jediná chráněná dílna, kde je možnost pro osoby s tímto postižením pracovat, což je vnímáno jako nedostatečné.

Největším nedostatkem ve službách pro **osoby se sluchovým postižením** je to, že ve Znojmě schází tlumočnické služby.

OSOBY S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM

Velké nedostatky vidí osoby s tělesným postižením v nabídce vzdělání a pracovních míst. Uvítali by možnost kurzů na počítači. Dalším problémem jsou bariéry v hromadné dopravě. Také možnosti domácích terénních služeb byly hodnoceny jako nedostatečné.

Domácí pečovatelé o osoby s tělesným postižením by ocenili zejména větší příspěvky na péči, odlehčovací službu, rehabilitační pracovníky, kteří by mohli docházet do domu a také by velmi ocenili větší spolupráci se zdravotníky a obvodními lékaři.

Většina domácích pečovatelů uvedla, že nejsou dostatečně informováni. Chybí jim informace o možnostech služeb pro osoby zdravotně postižené v domácí péči a také informace o příspěvcích.

OSOBY S DUŠEVNÍM NEBO DUŠEVNĚ CHRONICKÝM ONEMOCNĚNÍM

Lidé s duševním onemocněním by uvítali více míst v chráněných dílnách nebo jiný způsob pracovního uplatnění. Byla také artikulována potřeba sociálně-aktivizační služby pro osoby s duševním onemocněním.

DĚTÍ, MLÁDEŽ DO 26 LET A RODINA

Většinu klientů Coolny tvoří romská mládež. Kvůli prolomení bariér se uvažuje o možnosti zaměstnat v klubu vychovatele romského původu, který kulturu a smýšlení dětí a mládeže lépe chápe a dokáže zprostředkovat komunikaci mezi návštěvníky klubu a jejími odbornými pracovníky. Pracovníkům klubu klienti důvěřují, ale pro rady za nimi příliš nechodí. Jsou více navázáni na rodinu a na jejím mínění jim více záleží. Coolna by se měla jako zařízení podporovat. Působí jako prevence negativních jevů u mládeže, kde absentuje výchova od rodiny, klub ji částečně nahrazuje. Klienti jsou tu motivováni ke studiu a ke změně životního stylu, je zde pro ně připravena odborná pomoc.

Respondenti z **domácností sociálně slabých rodin** uvedli, že postrádají sociální bydlení nebo levnější ubytování. Dále pak uvedli problémy s uplatněním na trhu práce, a s tím související finanční problémy. Postrádají bezplatnou právní poradnu.

Respondenti uvedli, že nemají finanční prostředky na školní pomůcky ani na zájmové kroužky svých dětí.

OSOBY SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ A OSOBY V KRIZI

OSOBY POBÍRAJÍCÍ DÁVKY V HMOTNÉ NOUZI

Nedostatečná nabídka práce, především dlouhodobé „dobře placené“ práce, je hodnocena částí respondentů jako zásadní problém, který je limituje v možnosti začlenit se do „normálního“ života. Limitem pro resocializaci dílčí části účastníků diskuse je také jejich zadluženost a vymáhání jejich dluhů formou exekuce.

Dílčí část respondentů uvedla neprovázanost rekvalifikací nabízených ÚP na skutečnou potřebu zaměstnavatelů a firem. Rekvalifikace, které úřad práce nabízí, nejsou v některých případech zaměstnavateli požadovány.

V motivaci aktivně hledat krátkodobou práci a brigády byly identifikovány bariéry. Tyto bariéry nejsou vytvářeny trhem práce, jeho nabídkou, ani přístupem některých zaměstnavatelů, ale spíše nastavením sociálního systému, který nemotivuje sociálně slabé občany aktivně hledat alespoň krátkodobou, sezónní práci.

Alternativou tak bývá pro řadu respondentů práce na černo i přes skutečnost, že hrozí celá řada problémů. Respondenti často uváděli nízkou platební morálku zaměstnavatelů, jejich nesolidnost hraničící v některých případech s podvodným jednáním a vydíráním.

Většina účastníků diskuse se shoduje na nedostatku sociálně a ekonomicky dostupného bydlení ve Znojmě. Respondenti by preferovali malometrážní byty, třeba kontejnerové nebo pokoje se sociálním zařízením.

Rozhodující je soukromí a dostupná cena tj. do 2 000 Kč měsíčně bez inkasa.

Podle většiny účastníků diskuse dále schází ve Znojmě denní stacionář pro osoby sociálně vyloučené.

OSOBY OHROŽENÉ UŽÍVÁNÍM NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Bariéry pro získání zaměstnání jsou u této skupiny osob značné. Kromě jejich drogové závislosti je to také nízký stupeň vzdělání části z nich, nedostatečná kvalifikace, nedostatečná praxe, absence vlastního bydlení a zázemí, ale také motivace práci aktivně hledat.

Nejvíce by respondentům v jejich situaci pomohlo sociální bydlení a části z nich také pomoc při hledání práce, možnost rekvalifikace a úspěšný pokus o abstinenci.

Věříme, že výše uvedené výsledky budou společně s informacemi z dalších 21 ORP sloužit k vypracování komplexní závěrečné zprávy, která bude jedním z podkladů pro formulaci Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji na období 2012-2014, ale současně mohou být zajímavou zpětnou vazbou pro zástupce ORP Znojmo, kteří se podílejí na komunitním plánování sociálních služeb v tomto obvodu s rozšířenou působností.